

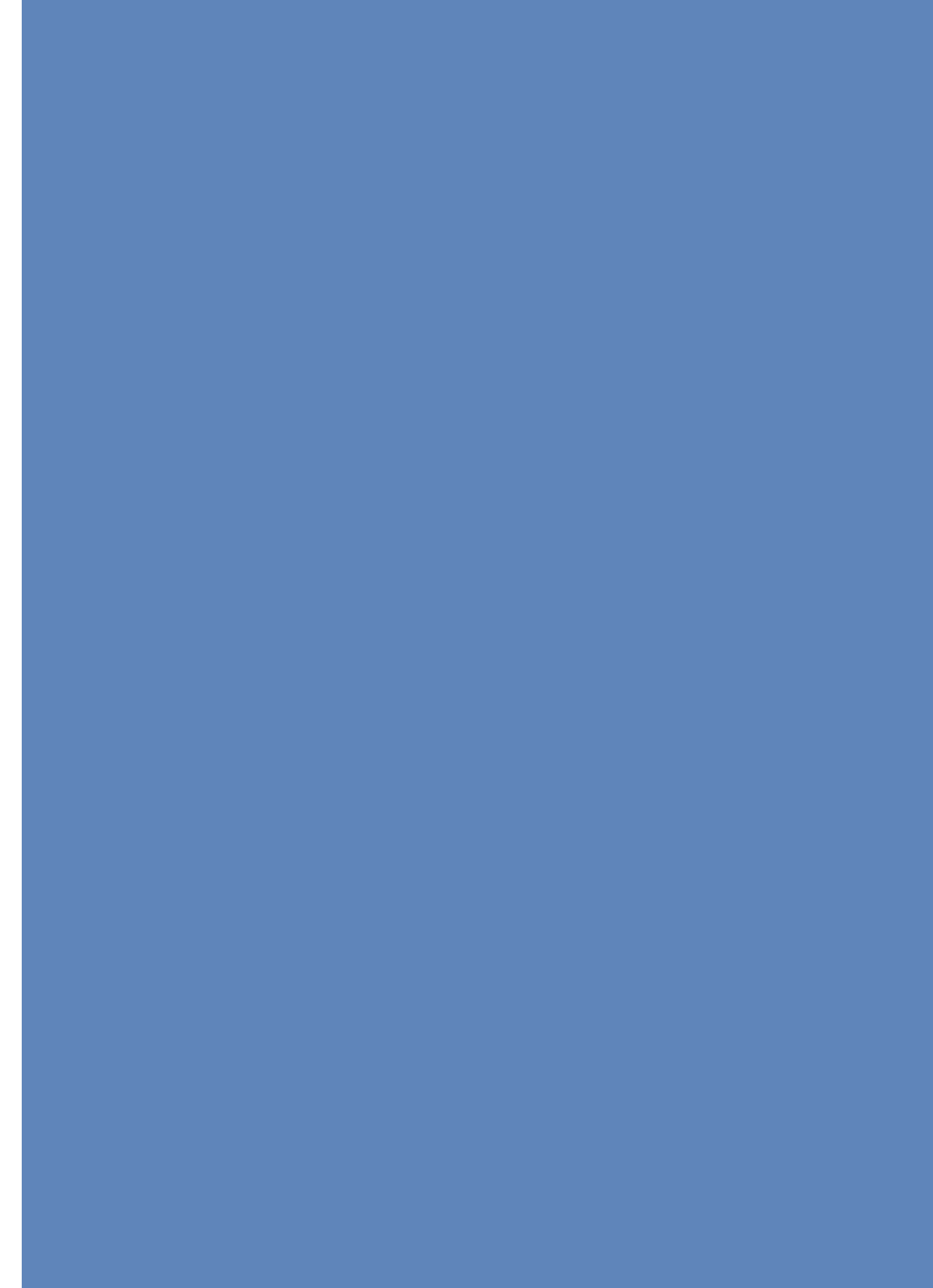
چارچوب
کمک‌های توسعه‌ای
سازمان ملل متحد
گزارش عملکرد تا پایان دوره

۱۳۹۱ تا
۱۳۹۵

جمهوری اسلامی ایران

چارچوب
کمک‌های توسعه‌ای
سازمان ملل متحد

گروه کشوری
سازمان ملل متحد در
جمهوری اسلامی ایران

گزارش
عملکرد تا
پایان دوره

تا
۱۳۹۱
۱۳۹۵

تقدیر و تشکر

تدوین این گزارش عملکرد تا پایان دوره آندف که فعالیت‌های سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ را پوشش می‌دهد توسط دفتر هماهنگ‌کننده مقیم سازمان ملل متحد با همکاری وزارت امور خارجه آغاز گردید. این گزارش با استناد به اطلاعات دریافتی از آژانس‌های مرتبط سازمان ملل متحد توسط اعضای گروه پایش و ارزشیابی این سازمان تدوین شده است.

آبان ۱۳۹۶

خلاصه اجرایی

۴

مقدمه

۶

کلیات آندف

آژانس‌های سازمان ملل متحد در آندف

پیوندهای چارچوب‌های توسعه ملی و جهانی

هدف و فرایند گزارش‌دهی آندف

روش‌شناسی و بازبینی

نقش‌ها و مسئولیت‌ها

روندهای توسعه‌ای کلیدی

۱۲

باقت توسعه

عوامل موثر بر ریسک‌ها و تعهدات

دستیابی به خروجی‌های آندف و
سهام مشارکت سازمان ملل متحد

۱۶

بازبینی میزان پیشرفت

پیشرفت در هر حوزه اولویت توسعه

کاهش فقر

بهداشت

توسعه پایدار محیط زیست

مدیریت بلایای طبیعی

پیشگیری و کنترل مصرف مواد مخدر

درس‌های آموخته و راه پیش‌رو

۴۲

پیوست - تعاریف و اختصارات

۴۸

خلاصه اجرائی

کشاورزان در منطقه بناب آذربایجان
شرقی در حال کار. این فعالیت قسمتی
از پروژه ی احیای دریاچه ارومیه برنامه
عمران ملل متحد است.
عکس: ندا میرا / سازمان ملل متحد ایران

● در سپتامبر سال ۱۳۹۱، چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد بین دولت جمهوری اسلامی ایران و گروه کشوری سازمان ملل متحد به امضاء رسید که ناظر بر فعالیت‌های آژانس‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد در ایران طی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ بود.

● آندف راهنمای فعالیت آژانس‌های سازمان ملل متحد در جهت حمایت از پنج اولویت توسعه‌ای ملی مورد توافق طرفین است. این اولویت‌ها عبارتند از:

- کاهش فقر
- بهداشت
- توسعه پایدار محیط زیست
- مدیریت بلایای طبیعی و
- کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر

● تعداد ۵۵۷ نتیجه از سوی کلیه آژانس‌های سازمان ملل متحد طی این دوره گزارش شده است. (برای تعریف «نتایج» به پیوست مراجعه نمائید.)

● طی دوره گزارش‌دهی، حمایت سازمان ملل متحد به طور چشمگیری بر رشد و توسعه ظرفیت‌ها متمرکز شده و با چالش سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، ارائه خدمات و محصولات دانش بنیان مواجه گردید. این الگو در عرصه هر پنج حوزه اولویت مشاهده شد.

● بیشترین نتایج در حوزه بهداشت بودند. دستاوردهای کاهش فقر، کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر، توسعه پایدار زیست‌محیطی و مدیریت بلایای طبیعی به ترتیب در اولویت‌های بعد قرار گرفتند.

● طی دوره ۱۳۹۱-۱۳۹۵، در مجموع مبلغ ۸۸ میلیون دلار به صورت جمعی توسط آژانس‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد هزینه شد. بیشترین سهم مصارف در بخش بهداشت (تقریباً ۴۹٪) بوده و بخش‌های توسعه پایدار زیست محیطی (۳۱٪)، کاهش فقر (۱۰٪)، کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر (۸٪) و مدیریت بلایای طبیعی (۲٪) در رده‌های بعد قرار گرفتند.

● طی دوره گزارش‌دهی، دولت جمهوری اسلامی ایران با مشارکت فعال خود در حمایت از اجرای برنامه‌های مرتبط با آندف همواره مالکیت خود را نسبت به فرایندهای آن نشان داد. ساز و کارهای رسمی برای مشارکت دولت در آندف شامل جلسات مقامات بلندپایه کمیته راهبردی، جلسات گروه مشاوران فنی و جلسات کمیته‌ی راهبری هر کدام از آژانس‌های سازمان ملل متحد هستند که در این سند به آنها پرداخته شده است. این امر به حفظ تناسب آندف با اولویت‌های ملی در قالب اهداف توسعه‌ای گسترده‌تر ایران موثر بوده است.

مقدمه

کلیات چارچوب کمک‌های توسعه‌ای
سازمان ملل متحد (UNDAF)

آندف سند برنامه‌ای توافقی دولت ایران و گروه کشوری سازمان ملل متحد است. این سند بیانگر اقدامات و راهبردهای جمعی سازمان ملل متحد در حمایت از جمهوری اسلامی ایران جهت دستیابی به اولویت‌های توسعه‌ای ملی این کشور است. آندف برای جمهوری اسلامی ایران طی فرایندی مشورتی بین دولت و گروه کشوری سازمان ملل متحد تدوین گردید. اهداف کلی و خرد ملی و جهانی، هر دو، راهنمای نحوه اجرای آندف بودند. این اهداف شامل برنامه توسعه پنجم ایران (۱۳۸۹ الی ۱۳۹۴) و همچنین اهداف توسعه هزاره بودند.

دریاچه ارومیه واقع در شمال غربی ایران. این عکس تابستان ۱۳۹۵ از دریاچه ارومیه گرفته شده است. عکس: ندا میرا / سازمان ملل متحد ایران

به منظور پاسخ‌گویی مناسب به اولویت‌های توسعه ملی، پنج حوزه به عنوان اولویت مورد توافق قرار گرفتند که عبارتند از:

کاهش فقر

آندف توجه ویژه‌ای به تقویت ظرفیت‌های برنامه‌ریزی توسعه‌ای ملی و محلی داشت تا رشد اقتصادی فراگیر و همچنین آموزش فنی و حرفه‌ای را ارتقاء داده و دسترسی و کاربری از داده‌ها را بهبود بخشد.

بهداشت

آندف بر عوامل تعیین‌کننده اجتماعی سلامت تمرکز داشت. این سند برای کاهش تفاوت‌ها، بر رویکرد شواهد محور تأکید کرد. طی اجرای این سند، پزشک خانواده در مراکز شهری که ۷۰ درصد شهروندان ایران در آن سکونت دارند، تقویت شد. این سند، نظارت، پیشگیری و پایش موثر بیماری‌های واگیر و غیر واگیر، شامل اچ.آی.وی/ایدز را ارتقاء بخشید. این سند رویکرد جامع‌تر نسبت به تأثیرات بهداشتی کاهش ریسک بحران‌ها را اتخاذ نمود.

توسعه پایدار زیست‌محیطی

آندف بر بهبود ظرفیت‌ها در کلیه سطوح برای مدیریت یکپارچه، حفاظت و بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی تمرکز داشت. این سند از جریان‌سازی اقتصاد زیست‌محیطی در برنامه‌ریزی ملی حمایت نمود. این سند پیشگیری و پاسخ‌گویی کارآمد به آلودگی محیط زیست را ارتقاء بخشید. همچنین از تدوین و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های کاهش تأثیرات تغییر اقلیم و سازگاری با تغییرات اقلیمی را حمایت نمود.

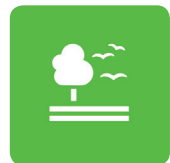
مدیریت بلایای طبیعی

آندف با اتکاء بر نقاط قوت موجود در ایران در جهت حمایت از ادغام کاهش خطر بلایا در سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه ملی اقدام نمود. این برنامه تلاش کرد تا ظرفیت‌های ملی و محلی را در جهت تضمین پایش نظام‌مند و هشدار زود هنگام احتمال وقوع بحران‌ها رشد و گسترش دهد. این برنامه در بهبود برنامه‌ریزی فوریتی خصوصاً برای جوامعی که بیش از سایرین در معرض خطر قرار دارند، موثر واقع شد.

کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر

آندف از تدوین و اجرای برنامه‌های کارآمد و هماهنگ در جهت پیشگیری از مصرف مواد مخدر حمایت نمود. این برنامه بر خانواده‌ها، جوامع، مراکز آموزشی و کاری تمرکز نموده و جوامع بیش از حد در معرض خطر را در اولویت قرار داد. این برنامه تلاش کرد تا ظرفیت‌های ملی را در حوزه برنامه‌های درمان و بازپروری کارآمد برای افراد آسیب‌دیده از مواد مخدر افزایش دهد. این برنامه پیشگیری، درمان، مراقبت و کنترل شواهد محور اچ.آی.وی در میان مصرف‌کنندگان مواد مخدر را تقویت نمود. این برنامه همچنین ظرفیت‌های ملی جهت مبارزه با قاچاق مواد مخدر را تقویت نمود.

در سند چارچوب کمک‌های توسعه‌ای، چهارده خروجی در هر پنج حوزه اولویت در نظر گرفته شده و در مجموع ۸۰ دستاورد موثر تدوین شدند. این گزارش، میزان پیشرفت و نتایج حاصل توسط سازمان نسبت به هر کدام از دستاوردهای پیش‌بینی شده در دوره ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ را نشان می‌دهد.

چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد

ساختار آندفدر ایران (۲۰۱۶ - ۲۰۱۲)

آژانس‌های سازمان ملل متحد در آندف

از آژانس‌های ذیل در سازمان ملل متحد انتظار می‌رود که در چارچوب کمک‌های توسعه‌ای ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ در ایران مشارکت داشته باشند:

UNDP

برنامه عمران
سازمان ملل متحد

UNAIDS

برنامه مشترک
سازمان ملل متحد
در زمینه ایدز

IOM

سازمان بین‌المللی
مهاجرت

FAO

سازمان خواربار
و کشاورزی
ملل متحد

UNHCR

کمیساریای عالی
سازمان ملل متحد
در امور پناهندگان

UN-HABITAT

برنامه اسکان بشر
ملل متحد

UNFPA

صندوق جمعیت
ملل متحد

UNESCO

سازمان علمی،
فرهنگی، تربیتی
ملل متحد

UNOCHA

دفتر هماهنگی
امور بشردوستانه
ملل متحد

UNIDO

سازمان توسعه
صنعتی ملل متحد

UNICEF

صندوق کودکان
ملل متحد

UNIC

مرکز اطلاعات
سازمان ملل متحد

WHO

سازمان
بهداشت جهانی

WFP

برنامه
جهانی غذا

UNODC

دفتر مقابله با
مواد مخدر و جرم
ملل متحد

۱. با توجه به این که تمرکز فعالیت این گروه از آژانس‌های سازمان ملل متحد رابطه مستقیم با دستاوردهای بشردوستانه دارند (و منحصر به توسعه نیستند)، مشارکت آنها در این گزارش نهایی چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد (۲۰۱۶-۲۰۱۲) ثبت نشده است.

پیوندهای چارچوب‌های توسعه ملی و جهانی

نرخ بیکاری، گسترش شبکه‌های امن اجتماعی و گسترش بخش تعاون تحقق می‌یافت. نهایتاً، هدف اصلی حمایت از توسعه همگن در حوزه‌های بهداشت، آموزش و اقتصاد بود تا به این ترتیب در پایان این برنامه، شاخص رشد و توسعه انسانی ایران به آستانه کشورهای بسیار توسعه یافته برسد.

با نزدیک شدن به پایان دوره آندف، اهداف توسعه پایدار (SDGs) در سپتامبر ۲۰۱۵ در نیویورک رسماً از سوی نشست توسعه پایدار سازمان ملل متحد تصویب شد. این اهداف در گام‌های بعد در تدوین آندف (۱۳۹۵ - ۱۳۹۱) تلفیق شدند. روند تغییرات پیش‌بینی نشده تا ماه دسامبر سال ۲۰۱۵ نیز ادامه داشت و در بیست و یکمین کنفرانس (COP21) در پاریس توافق اقلیمی جدیدی شکل گرفت.

برنامه پنج ساله توسعه ملی جمهوری اسلامی ایران، برنامه میان مدت راهبردی این کشور در دوره ۱۳۹۴ - ۱۳۹۱ بود. برنامه پنج ساله توسعه، هسته اصلی سیاست‌گذاری است که مسیر برنامه‌ریزی شده کشور به سوی پیشرفت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و فناوری را تشریح می‌نماید. آندف (۱۳۹۵ - ۱۳۹۱) پاسخی جمعی از سوی سازمان ملل متحد به اولویت‌های ملی بود که در برنامه پنج ساله توسعه پیش‌بینی شده بودند. همچنین، آندف آرمان‌های توسعه هزاره و ابتکار عمل‌های ایران به عنوان یکی از اعضای سازمان ملل متحد و میثاق‌نامه‌های آن را منعکس نمود. در برنامه پنج ساله توسعه، صراحتاً بر برابری اجتماعی در موضوعات میان‌بخشی تأکید شده است. این امر باید با کاهش نابرابری درآمدی، کاهش

هدف و فرایند گزارش‌دهی آندف

سهم و کمک نظام سازمان ملل متحد در تحقق اهداف و اولویت‌های ملی ایران است. به این ترتیب، گزارش‌دهی باعث تقویت پاسخ‌گویی از سوی دولت و نظام سازمان ملل متحد می‌شود.

گزارش‌دهی در چرخه برنامه‌ریزی آندف نقش بسزایی دارد. گزارش‌دهی، امکان تصمیم‌گیری آگاهانه و شواهد محور را فراهم می‌نماید. همچنین، هدف از گزارش‌دهی بیان و نمایش

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

روش‌شناسی و بازبینی

۲۰۱۲ توسط گروه پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد طراحی و تدوین گردید. ابزار پایش و ارزشیابی در سال ۲۰۱۲ از سوی گروه کشوری سازمان ملل متحد تصویب و در سال ۲۰۱۳ به صورت میدانی و آزمایشی اجراء شد. این ابزار در سال ۲۰۱۴ اصلاح و ساده‌سازی شد. این برنامه، راهنمایی صریح و آشکار است که نحوه تکمیل اطلاعات همچنین مفاهیم و کیفیت داده‌های مورد نظر از سوی آژانس‌ها را تشریح می‌نماید.

گزارش نهایی عملکرد آندف برای دوره ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ با همکاری مشترک دفتر هماهنگ‌کننده مقیم و گروه پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد تدوین و تهیه شد. این گزارش متکی بر اطلاعات دریافتی از آژانس‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد است که در ایران فعالیت دارند. آژانس‌های سازمان ملل متحد دستاوردهای خود در دوره ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ را با استفاده از ابزار پایش و ارزشیابی آندف گزارش دادند؛ که در سال

نقش‌ها و مسئولیت‌ها

نشست سالانه بازبینی مشترک برگزار نمود. هدف از این نشست، بررسی میزان پیشرفت و تشویق و تعمیم تجربیات موفق و درس‌های آموخته طی دوره اجرای آندف بود. بنابر توافق بین گروه کشوری سازمان ملل متحد و دولت، آژانس‌های سازمان ملل متحد و شرکای آنها در برابر عملکرد خود در هر کدام از پروژه‌ها و برنامه‌ها پاسخگو بودند.

بیانیه مجمع عمومی به شماره A/RES/62/208 با موضوع بررسی جامع سه‌گانه سیاست‌ها تأکید کرد که هماهنگ‌کننده مقیم با حمایت گروه کشوری سازمان ملل متحد موظف به تسلیم گزارش عملکرد در حوزه هر کدام از دستاوردهای توافقی در آندف به مقامات کشوری است. کمیته راهبردی مقامات بلند پایه آندف هر سال طی مدت اجرای این برنامه،

جوامع محلی توانمند
مسئولیت احیا و
پایداری منابع محدود
آب را بر عهده
گرفته‌اند.
عکس: دفتر پروژه
ترسیب کربن / برنامه
عمران ملل متحد ایران

روندهای توسعه‌ای کلیدی

بافت توسعه

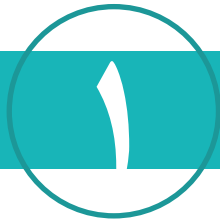
روندهای توسعه انسانی در ایران نمایانگر تغییرات کلی مثبت در دهه‌های اخیر بوده و شاخص توسعه انسانی این کشور طی ۳۰ سال گذشته شاهد پیشرفت و بهبود پایدار بوده است.^۱

شاخص رشد انسانی ایران در سال ۲۰۱۵ برابر با ۰,۷۷ بود. این شاخص، ایران را در گروه کشورهای با «نرخ توسعه انسانی بالا» قرار داده و به این ترتیب در بین ۱۸۸ کشور و قلمرو، ایران رتبه ۶۹ را به خود اختصاص داد. این امر نشان می‌دهد که مداخلات سیاسی ایران در بهبود رشد و توسعه انسانی کارآمد بوده‌اند. علاوه بر این، دولت نسبت به کاهش فقر درآمدی و فقر توانایی متعهد است. بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵، امید به زندگی در هنگام تولد ۱۱,۸ سال افزایش یافت. متوسط سال‌های تحصیل در مدرسه ۴,۶ سال افزایش یافت. تعداد سال‌های قابل انتظار تحصیل در مدرسه ۵,۶ سال افزایش یافت. بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵، سرانه درآمد ناخالص ملی حدود ۶۰,۶ درصد افزایش یافت.

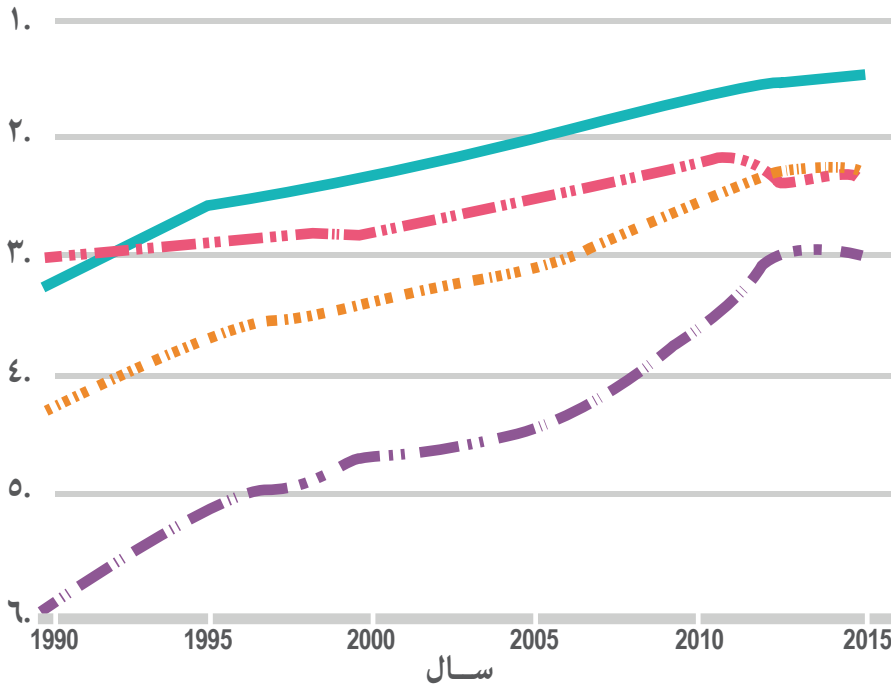
در قلب تمامی پروژه‌های سازمان ملل متحد در ایران یک هدف نهفته است: توانمندسازی زنان.
عکس: حسن مقیمی

۱. برنامه عمران سازمان ملل متحد (۲۰۱۶). گزارش توسعه انسانی.
http://hdr.undp.org/sites/all/themes/hdr_theme/country-notes/IRN.pdf

پیشرفت اجزاء شاخص‌های رشد و توسعه انسانی
ایران (۱۹۹۰-۲۰۱۵). منبع: برنامه عمران ملل
متحد شاخص رشد انسانی ۲۰۱۶

۱

— امید به زندگی — سرنده درآمد ناخالص ملی — شاخص رشد و توسعه انسانی — تحصیل

شواهد نشان می‌دهند که ایران به برخی از اهداف توسعه هزاره دست یافته است. نرخ مرگ و میر مادران کاهش چشمگیری داشته و از ۱۵۰ در ۱۰۰,۰۰۰ تولد زنده در سال ۱۹۹۰ به ۱۸,۷۶ در سال ۱۳۹۳ رسید. امید به زندگی در هنگام تولد هم برای مردان و هم برای زنان افزایش یافته و افراد بیشتری به آب آشامیدنی سالم دسترسی دارند. در سال ۱۳۹۳، حدود ۹۹٪ کلیه تولدها با حضور ماماها آموزش دیده انجام شد.^۱ عوامل اجتماعی-اقتصادی و همچنین برنامه‌های تنظیم خانواده در حال حاضر بر نرخ کلی باروری موثر بوده و این میزان به ۱,۸ کاهش یافته است.^۲ نرخ استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری برابر با ۷۷,۴٪ است (۵۷٪ از روش‌های نوین استفاده می‌کنند).^۳ در عین حال، کاهش سریع نرخ باروری طی ۳۰ سال گذشته، نمایه جمعیت‌شناختی کشور را به سطح هشدار دهنده‌ای رسانده و در نتیجه آن سیاست‌های جمعیتی کشور مورد ارزیابی مجدد قرار گرفتند. فرمان جمعیتی مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۳ به تصویب رسید که مشوق تولد فرزندان بیشتر در خانواده است. روند کنونی رشد جمعیتی می‌تواند رشد و توسعه اجتماعی-اقتصادی آتی را متاثر سازد.

ایران، از سال ۱۳۷۹ دستاوردهای چشمگیری در حوزه آموزش و تحصیل و بهداشت زنان داشته است. یکی از دستاوردهای مهم، افزایش نرخ سوادآموزی زنان گروه سنی ۱۵-۲۴ سال نسبت به مردان از ۹۶,۷٪ در سال ۱۳۸۰ به ۹۹,۲٪ در سال ۱۳۸۶ است. این میزان از سال ۱۳۸۶ همواره سیر صعودی داشته است. علاوه بر این، نسبت حضور زنان در مقایسه با مردان در بخش آموزش عالی نیز از ۲۵٪ در سال ۱۳۸۵ به ۷۲٪ در سال ۱۳۹۴ افزایش یافت.^۴

۱. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: <http://bit.ly/2qZVUNm>

۲. مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰

۳. بانک جهانی. نرخ استفاده از ابزار پیشگیری از بارداری: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.CONU.ZS?locations=IR>

۴. مرکز آمار ایران: <https://www.amar.org.ir/english/Statistics-by-Topic/Education-and-Research>

در حال حاضر، بیش از نیمی از دانشجویان دانشگاه‌ها را زنان تشکیل می‌دهند. بنابر گزارش رشد و توسعه انسانی برنامه عمران ملل متحد در سال ۱۳۹۵، ارزش شاخص نابرابری جنسیتی در ایران ۰٫۵۰۹ بوده و در میان ۱۵۹ کشور که از نظر این شاخص در سال ۱۳۹۴ مورد ارزیابی قرار گرفتند، ایران رتبه ۱۱۸ را کسب نمود.^۱ مجلس شورای اسلامی (مجلس ایران) «منشور حقوق و مسئولیت زنان» را به عنوان یک قانون تصویب نمود و این در حالیست که در برنامه پنجم توسعه با تأکید بر اهمیت عدالت اجتماعی، حمایت‌های ویژه‌ای برای زنان سرپرست خانواده پیش‌بینی شد که از جمله آن می‌توان به بیمه تأمین اجتماعی اشاره کرد.

در حل معضل نابرابری درآمدی، با آینده‌ای روشن، شاخص جینی ایران از ۴۲٫۰۲ در سال ۱۳۸۸ به ۳۷٫۳۵ در سال ۱۳۹۲ کاهش یافت که بیانگر کاهش نابرابری در توزیع درآمد در بین ایرانیان است.^۲ با این حال، تا دستیابی به رشد و توسعه مشمول و پایدار راهی طولانی در پیش است. ایران تلاش می‌کند تا طیفی از چالش‌های توسعه مانند فقر، تخریب زیست محیطی و آمادگی برای رویارویی با بحران را از میان بردارد. بیکاری همراه با تورم، چالش‌های پایدار این دوره بودند. نرخ بالای بیکاری جوانان، توان بالقوه اقتصادی کشوری را با چالش رو به رو ساخته است.

مسئله آب، تخریب اراضی (از جمله بیابان‌زایی و جنگل‌زدایی)، آلودگی هوا و آب (شامل طوفان‌های شن و گرد و غبار)، عدم مصرف بهینه انرژی و تخریب تنوع زیست محیطی از جمله تهدیدهایی هستند که ایران به آنها مواجه است. این عوامل با مدیریت نامناسب خاک و آب و چالش‌های تغییر اقلیم مانند آب و هوای نسبتاً گرم‌تر و خشک‌تر تشدید می‌شوند. سیل، خشک‌سالی و زلزله، از جمله بلایای طبیعی هستند که با تناوب زیاد در ایران رخ می‌دهند. در بخش مواد مخدر نیز قاچاق همراه با مرگ و میر و معلولیت حاصل از مصرف مواد مخدر به همراه وابستگی به مواد مخدر و عفونت اچ‌آی‌وی برخی مسائلی هستند که ایران با آن دست به گریبان است. انتظار می‌رود که موفقیت در توافق هسته‌ای که در سال ۱۳۹۵ حاصل شد و متعاقب آن برداشته شدن تحریم‌های چند جانبه هسته‌ای در آینده تأثیر چشمگیری بر اقتصاد و رشد ایران داشته باشد.

در حال حاضر، بیش از نیمی از دانشجویان دانشگاه‌ها را زنان تشکیل می‌دهند. بنابر گزارش رشد و توسعه انسانی برنامه عمران ملل متحد در سال ۱۳۹۵، ارزش شاخص نابرابری جنسیتی در ایران ۰٫۵۰۹ بوده و در میان ۱۵۹ کشور که از نظر این شاخص در سال ۱۳۹۴ مورد ارزیابی قرار گرفتند، ایران رتبه ۱۱۸ را کسب نمود.^۱ مجلس شورای اسلامی (مجلس ایران) «منشور حقوق و مسئولیت زنان» را به عنوان یک قانون تصویب نمود و این در حالیست که در برنامه پنجم توسعه با تأکید بر اهمیت عدالت اجتماعی، حمایت‌های ویژه‌ای برای زنان سرپرست خانواده پیش‌بینی شد که از جمله آن می‌توان به بیمه تأمین اجتماعی اشاره کرد.

در حل معضل نابرابری درآمدی، با آینده‌ای روشن، شاخص جینی ایران از ۴۲٫۰۲ در سال ۱۳۸۸ به ۳۷٫۳۵ در سال ۱۳۹۲ کاهش یافت که بیانگر کاهش نابرابری در توزیع درآمد در بین ایرانیان است.^۲ با این حال، تا دستیابی به رشد و توسعه مشمول و پایدار راهی طولانی در پیش است. ایران تلاش می‌کند تا طیفی از چالش‌های توسعه مانند فقر، تخریب زیست محیطی و آمادگی برای رویارویی با بحران را از

کودکان در حال رنگ آمیزی در مدرسه پیش دبستانی واقع روستایی به نام سورگلم، شمال شهر جاسک، ایران. عکس: دفتر یونیسف در ایران

۱. آژانس عمران سازمان ملل متحد (۲۰۱۶). گزارش رشد و توسعه انسانی.

http://hdr.undp.org/sites/all/themes/hdr_theme/country-notes/IRN.pdf

۲. بانک جهانی (۱۳۹۲). شاخص‌های جهانی توسعه. واشنگتن. بانک جهانی. <http://data.worldbank.org>

عوامل موثر بر ریسک‌ها و تعهدات

تهران، پایتخت جمهوری
اسلامی ایران. عکس متعلق
به زمستان ۱۳۹۵ است.
عکس: کامیار مینوکنده

کشوری برخی از آژانس‌های سازمان ملل متحد در ایران بودند. با این حال، از سال ۲۰۱۲ به دلیل مخالفت برخی کشورها، دسترسی به بودجه‌های عمودی جدید مسدود شد. تحت GEF-۵، مبلغ ۲۸,۸ میلیون دلار به ایران اختصاص داده شد بود که از این میزان تنها ۴,۲ میلیون دلار در دسترس قرار گرفت. مبلغ اختصاص یافته به ایران در GEF-۶ برابر با ۱۷,۲ میلیون دلار بود که تا کنون امکان دسترسی به آن فراهم نشده است. به همین دلیل، برنامه‌های مشارکتی برخی آژانس‌های سازمان ملل متحد کاهش چشمگیری داشتند.

● تعهدات مشارکت مالی دولت:

در برخی موارد، به دلیل شرایط مالی دشوار دولتی در دوره گزارش‌دهی، امکان درخواست از دولت جهت پاسخ‌گویی به تعهدات مالی خود در برنامه‌های توسعه‌ای مشارکتی سازمان ملل متحد در ایران میسر نبوده است.

● مسائل هسته‌ای:

در طول دوره گزارش‌دهی، سطح حمایت، دسترسی به فناوری و منابع مالی موجود برای مشارکت برنامه‌ریزی شده به شدت تحت تأثیر حواشی مسائل هسته‌ای قرار گرفت.

● ایران کشوری با درآمد متوسط رو به بالاست:

جایگاه ایران به عنوان کشوری با درآمد متوسط رو به بالا همواره مانعی برای جلب حمایت شرکای اهداء کننده مالی خارجی محسوب می‌گردد.

● در دسترس نبودن برخی بودجه‌های عمودی:

بیش از یک دهه، بودجه‌های عمودی - که مجموعه‌ای از پروژه‌هایی را تشکیل می‌دهند که منابع مالی آنها از طریق تسهیلات جهانی زیست محیطی (GEF) و بنیاد جهانی مبارزه با ایدز، پروژه‌های مبارزه با سل و مالاریا (GFATM) تأمین می‌گردد - منبع مالی مهمی در تأمین بودجه‌های لازم برای برنامه‌های

دستیابی به دستاوردهای آندف و سهم مشارکت سازمان ملل متحد

بررسی سطح پیشرفت

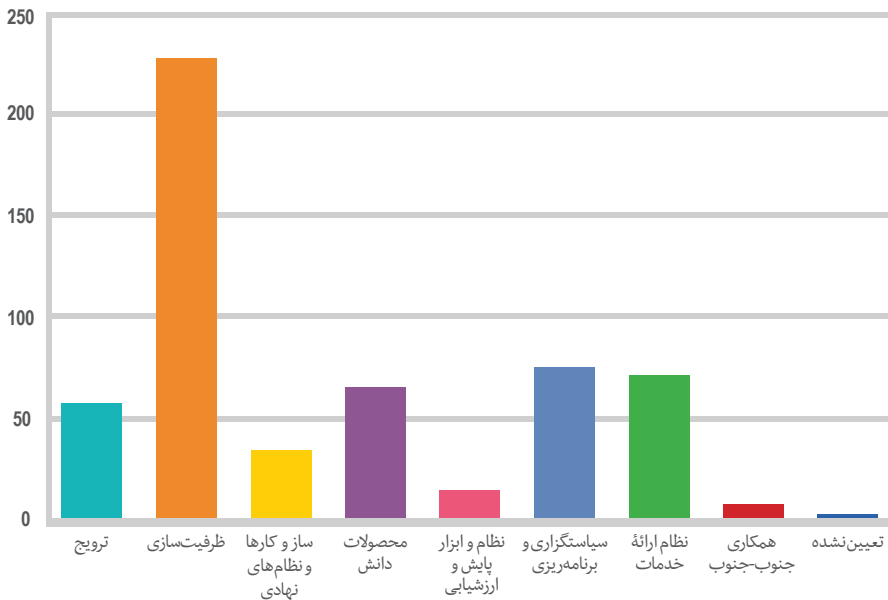
در این گزارش هدف اصلی ارائه‌ی نمایی از نتایج گزارش شده از سوی آژانس‌های سازمان ملل متحد در رابطه با هر کدام از حوزه‌های اولویت آندف در سطح برون‌دادها و نتایج است. اکثر نتایج گزارش شده در سطح برون‌داد بوده و تنها برخی از آنها به سطح نتیجه رسیده‌اند. سازمان ملل متحد یکی از شرکای اجرائی است که در تحقق دستاورد توسعه‌ی ملی نقش بسزایی دارد. این فرایند مستمر و طولانی‌مدت است. دستیابی کامل به کلیه دستاوردهای توافقی حتی از سوی سازمان ملل متحد - به تنهایی - در ایجاد تغییر در سطح نتیجه کافی نیست. با این حال، امکان انجام مشاهدات کلی در رابطه با میزان پیشرفت در اجرای آندف میسر است.

زنان توانمند راهی برای رسیدن
به توسعه پایدار برای جوامعشان
هستند.
عکس: علی مهاجران

تعداد و توزیع نتایج آندف در هر گروه از برنامه‌های حمایت فنی

۲

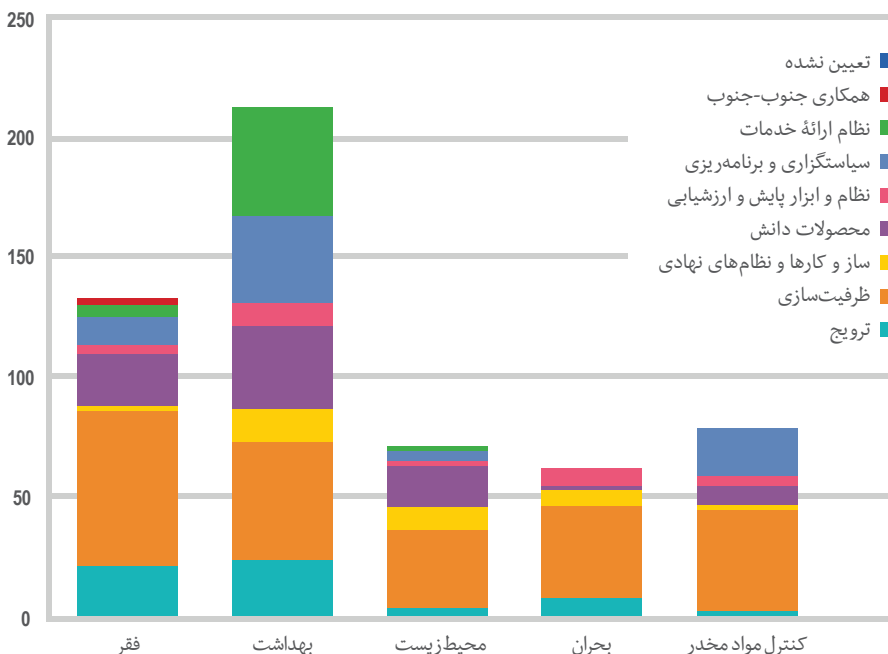

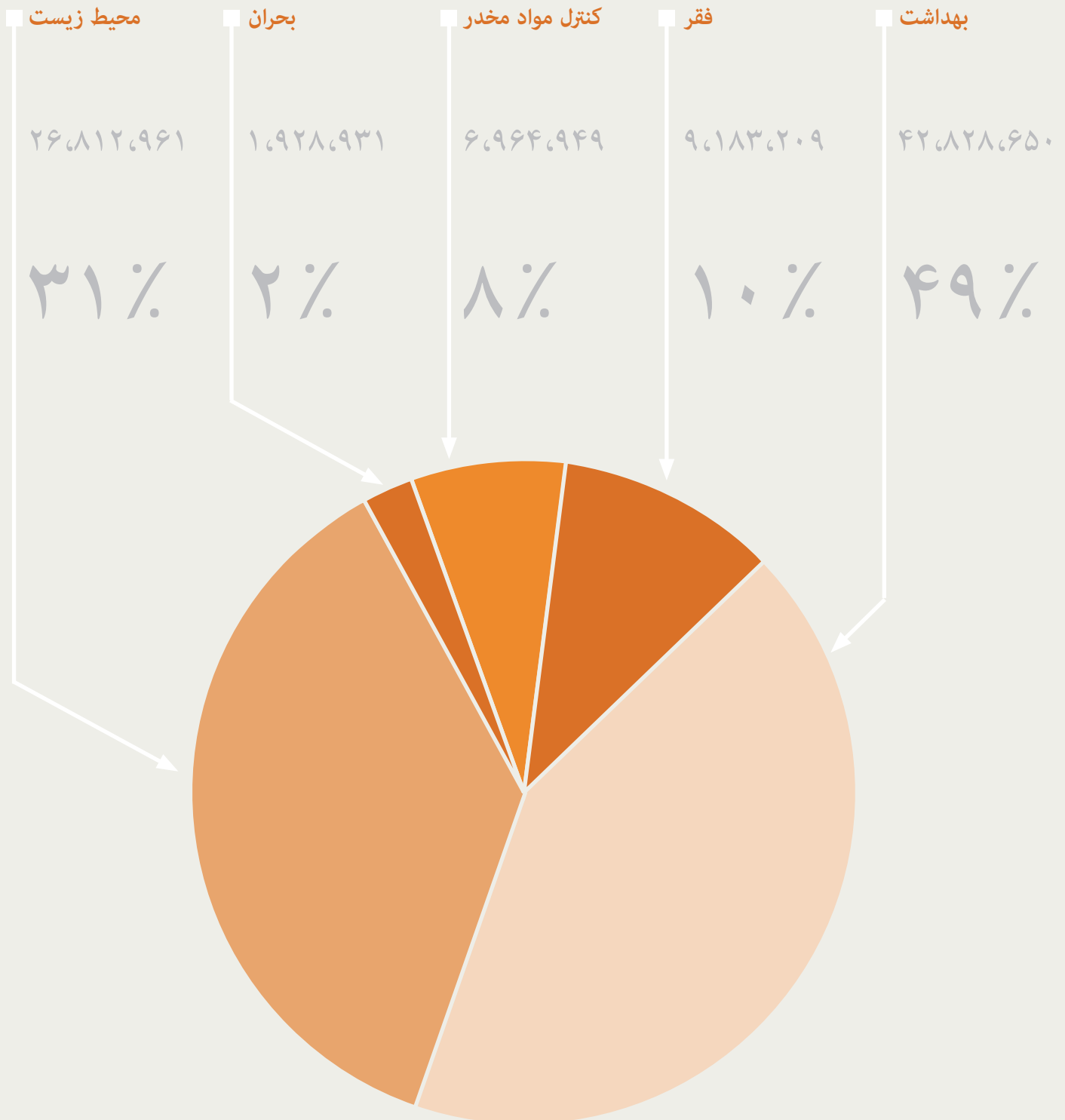
تعداد ۵۵۷ نتیجه از سوی کلیه آژانس‌های سازمان ملل متحد طی این دوره گزارش شده است. طی دوره گزارش‌دهی، حمایت سازمان ملل متحد به طور چشمگیری بر رشد و توسعه ظرفیت‌ها متمرکز شده و با چالش سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، ارائه خدمات و محصولات دانش مواجه گردید (شکل ۱). این الگو در عرصه هر پنج حوزه اولویت مشاهده شد (شکل ۲). بیشترین نتایج در حوزه بهداشت (۲۱۳ دستاورد) بود و کاهش فقر (۱۳۳ دستاورد)، کنترل و پیشگیری از مواد (۷۸ دستاورد)، توسعه پایدار زیست محیطی (۷۱ دستاورد) و مدیریت بلایای طبیعی (۶۲ دستاورد) به ترتیب در سطوح پائین‌تر قرار گرفتند.

تعداد و توزیع نتایج آندف در هر حوزه اولویت و هر گروه برنامه‌های حمایت فنی

۳

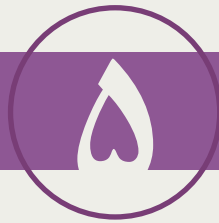

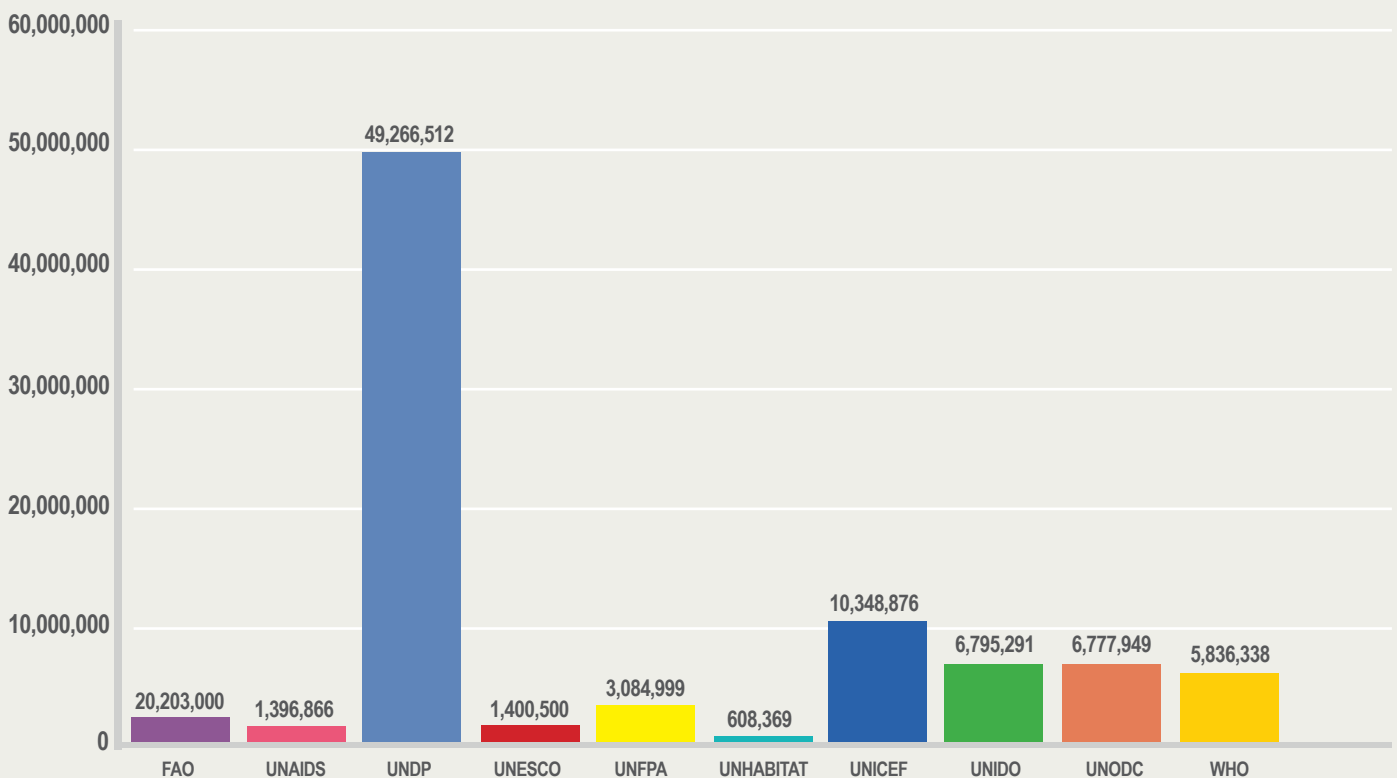
از نظر منابع مالی اختصاصی از سوی آژانس‌های سازمان ملل متحد، برنامه عمران ملل متحد (۴۹,۳ میلیون دلار) بزرگ‌ترین منبع مالی را به تحقق دستاوردهای آندف در دوره گزارش‌دهی اختصاص داد. به ترتیب صندوق کودکان با (۱۰,۳ میلیون دلار)، UNIDO (۶,۸ میلیون دلار)، دفتر مقابله با مواد مخدر (۶,۸ میلیون دلار) و سازمان بهداشت جهانی (۵,۸ میلیون دلار) بیشترین منابع را به این برنامه اختصاص دادند.

بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۶، ۸۸ میلیون دلار به عنوان سهم مشارکت مالی آژانس‌های سازمان ملل متحد به ایران اختصاص یافت. بیشترین منابع به بخش بهداشت (تقریباً ۴۹٪) اختصاص یافت. منابع تخصصی به سایر حوزه‌ها سیر نزولی داشته و به ترتیب به توسعه پایدار زیست محیطی (۳۱٪)، کاهش فقر (۱۰٪)، کنترل و پیشگیری از مواد مخدر (۸٪) و مدیریت بلایای طبیعی (۲٪) اختصاص یافت (شکل ۳).

منابع مالی تخصصی (به دلار) از سوی آژانس‌های سازمان ملل متحد طی دوره اجرای آندف (۲۰۱۶ - ۲۰۱۲)

ک

پیشرفت در هر حوزه اولویت توسعه

شرح خلاصه دامنه حمایت سازمان ملل متحد
در هر حوزه اولویت تا به امروز و سهم مشارکت
مالی آن در ذیل آمده است.

کاهش فقر

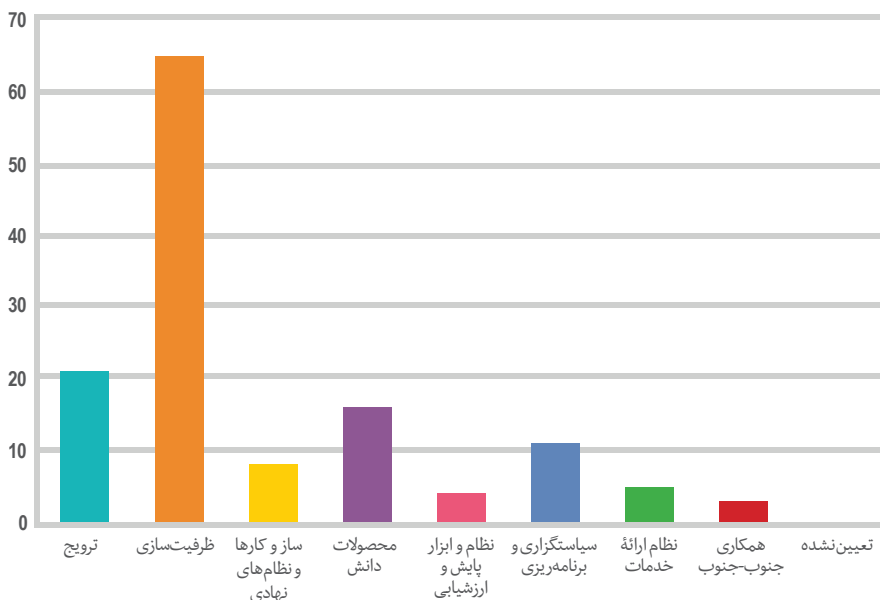
شده است. به طور کلی ۱۳۳ نتیجه طی
دوره گزارش دهی ثبت شده اند. حمایت های
سازمان ملل متحد اغلب در قالب رشد و
توسعه ظرفیت ها به همراه ترویج، محصولات
دانش و سیاستگذاری/برنامه ریزی بوده است
(شکل ۵).

بین سال های ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱، سازمان ملل
متحد همواره از تلاش های ملی در جهت
کاهش فقر در جمهوری اسلامی ایران حمایت
کرد. بر اساس گزارش ها، حدود ۹,۲ میلیون
دلار بین سال های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ در جهت
دستیابی به دستاوردهای کاهش فقر هزینه

تعداد و توزیع نتایج آندف در حوزه کاهش فقر در هر
گروه برنامه های حمایت فنی

شکل

تقویت و ارتقاء رشد اقتصادی مشمول

دستاورد
۱،۱

صندوق جمعیت ملل متحد

تحلیل شواهد محور جهت ترویج سیاستگذاری جمعیتی

صندوق جمعیت ملل متحد با همکاری موسسه ملی مطالعات جمعیت و دانشگاه تهران، اولین تحلیل وضعیت جمعیت ایران (PSA) را تهیه نمود. این تحلیل از ژوئیه ۲۰۱۶ آغاز شد. صندوق جمعیت ملل متحد همراه با دانشگاه تهران، چهار مقاله سیاستگذاری با عناوین مسائل جمعیت‌شناختی تهیه کرد. این مسائل عبارتند از: جوانان، سالمندی، خانواده‌های زن سرپرست، شهرنشینی و مهاجرت داخلی. PSA و سری مقالات آن شامل توصیه‌های سیاستگذاری منسجم بوده و در حال حاضر از سوی مقامات ایران به کار گرفته می‌شود. این گزارش‌ها در سطح گسترده توزیع و در مراسم گوناگون به سیاست‌گذاران عالی‌رتبه معرفی شدند. این فعالیت ترویجی منجر به شکل‌گیری مشارکت‌ها با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای اجرای برنامه‌های مشترک در زمینه سالمندی شد.

● معضلات جمعیتی

سازمان ملل متحد با هدف ایجاد و گسترش فرصت‌های اقتصادی و همچنین اطمینان از دسترسی وسیع‌تر به این فرصت‌ها - خصوصاً برای فقرا و محرومان- در طیف گسترده‌ای از برنامه‌ها و پروژه‌ها سرمایه‌گذاری نمود. همچنین، هدف از این فعالیت‌های سازمان ملل متحد ترغیب حمایت اجتماعی برای کاهش فقر و آسیب‌پذیری بود. به عنوان مثال، سازمان ملل متحد با همکاری مرکز آمار ایران و دانشگاه تهران اولین مجموعه گزارش‌های تحلیلی جمعیتی را تهیه نمود. این مقالات و تحلیل‌ها بر مسائل و معضلات مهم جمعیتی در ایران مانند جمعیت جوان، تغییر ساختار سنی، سالمندی و تأثیرات اقتصادی آن و معضلات جمعیت و محیط زیست تمرکز داشتند. در این گزارش شواهد موثق و معتبری برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در حوزه جمعیت و توسعه و همچنین مداخلاتی برای کاهش فقر ارائه شد.

● اشتغال

در نتیجه حمایت‌های سازمان ملل متحد تغییر رویه از سیاستگذاری سنتی به سوی رویکرد رشد مشمول در حوزه اشتغال صورت پذیرفت. به عنوان مثال، برنامه ایجاد مشاغل با حمایت سازمان ملل متحد به تصویب رسید و از نظر ابعاد «اقتصاد مقاومتی»، از سوی شورای ملی به رسمیت شناخته شد. به این ترتیب، این برنامه در سطوح استانی و محلی اجراء خواهد شد. در حال حاضر، اشتغال هسته اصلی فرایند سیاستگذاری اقتصادی در وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌های مربوطه است. تغییراتی نیز در نظام آموزش ایجاد شد؛ بر این اساس، آموزش عالی بر پایه برنامه‌های اشتغال محور پیش می‌رود.

مراسم آغاز تحلیل وضعیت جمعیت در ایران، ژوئیه ۲۰۱۶. از چپ: آقای گری لوییس، دکتر فرجادی، دکتر ماها العداوی، دکتر محمودیان، دکتر عباسی، سرکار خانم ملاوردی، دکتر کوششی. منبع: صندوق جمعیت ملل متحد ایران

علیه ریسک‌های مالی، ایجاد درآمد و بهبود کیفیت سلامت همگانی شد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در طرح اصلاحات بهداشتی با تخصیص ۱٪ از مالیات بر ارزش افزوده به بهداشت توانست منابع مالی دیگری را نیز تأمین نماید. سطح پوشش بیمه سلامت افزایش یافته و ۹ میلیون ایرانی دیگر با حمایت سازمان بیمه سلامت ایرانیان تحت پوشش بیمه قرار گرفتند. این طرح سهمی موثر در کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت داشته و در سال ۱۳۹۴ این میزان از ۵۳٪ به ۴۰٪ کاهش یافت. سازمان ملل متحد در راهبردی‌سازی مداخلات، مشارکت فعال داشته و با انجام برنامه‌های پایش و ارزشیابی مستمر در بخش سیاست‌گذاری نقش مشاور را بر عهده دارد.

● سوء رفتار با کودکان

سازمان ملل متحد مشوق افزایش ظرفیت‌های نهادی برای اجراء و هماهنگی کارآمد برنامه‌ها و فعالیت‌های ترویجی بوده است. این فعالیت‌ها شامل پیشگیری از سوء رفتار با کودکان می‌باشد. وزارت دادگستری، وزارت بهداشت، سازمان بهزیستی، جمعیت هلال احمر ایران و برخی رهبران مذهبی شرکای اجرائی سازمان ملل متحد در این امر بودند. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی روند طراحی و توسعه اقدامات ملی برای پاسخ‌گویی به فقر چند بعدی را آغاز نمود. پیش‌نویس اقدامات پیشنهادی در نشست‌های مشورتی در سطح ملی در دست بررسی است. هدف از این اقدامات پایش فقر در سطح جامعه و همچنین در کودکان است.

در سال ۱۳۹۲ یک کمیته فنی جهت هماهنگی بین‌بخشی در حوزه سوء رفتار با کودکان تحت نظارت مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک تشکیل شد. هدف اصلی این کمیته تقویت هماهنگی ملی در حوزه سوء رفتار با کودکان است. ایجاد رویکردی کارآمد و موثر در پیش‌بینی و پیش‌گیری و مدیریت سوء رفتار با کودکان از دیگر اهداف این مرجع می‌باشد. پیش‌نویس فرایند ایجاد ساز و کار هماهنگی ملی برای پیش‌گیری از سوء رفتار با کودکان تحت نظارت این کمیته فنی تدوین گردید. مرجع

سازمان ملل متحد در ایجاد سیستم تحلیل اطلاعات بازار مشارکت داشت. این سیستم، پایگاهی برای شناسایی کارآمد فرصت‌های شغلی موجود است. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی متولی این سیستم بوده و مسئولیت تشویق و ترغیب سایر سازمان‌ها/ نهادهای ملی از جمله بانک مرکزی و مرکز آمار ایران جهت همکاری در این سیستم را بر عهده دارد.

در دوره گزارش‌دهی اولین مرکز رسمی تعاملات مشارکتی و پیمانکاری فرعی با حمایت سازمان ملل متحد در اصفهان راه‌اندازی شد. این مرکز خدمات پیمانکاری فرعی و مشارکتی به شرکت‌ها و واحدهای محلی ارائه می‌کند. این مرکز، با استفاده از شبکه جهانی SPX UNIDO امکان نهادینه‌سازی، افزایش سرمایه‌گذاری و تعیین هدف را فراهم می‌نماید. در گام بعد، این مرکز، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان را نیز وارد شبکه جهانی SPX UNIDO نمود.

● مدیریت منابع طبیعی

سازمان ملل متحد با مداخلات موفق خود دو الگوی یکپارچه را در سطح ملی ایجاد کرد و ارتقاء بخشید. این دو الگو در مدیریت منابع طبیعی کارآمد بوده، جوامع محلی (از جمله زنان و جوانان) را توانمند ساخته، فقر را کاهش داده و دسترسی به خدمات اجتماعی (مانند بهداشت، آموزش و غیره) را در سطح محلی تسهیل می‌نمایند. این تسهیلات افزون بر حمایت‌های فنی و مالی مستمر سازمان ملل متحد است. این الگوها، زنان در سطح جوامع محلی را توانمند می‌سازند تا در اقتصاد خانواده مشارکت و علاوه بر آن راهبردهای مدیریت منابع طبیعی و کاهش فقر را یکپارچه می‌سازند.

● منابع مالی حوزه بهداشت

سازمان ملل متحد در بازبینی و اصلاح الگوی مالیات و ارزش افزوده برای محصولات دخانی و سایر محصولاتی که سلامت جامعه را تهدید می‌کنند با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اداره مالیات همکاری نمود. این امر منجر به تأمین کارآمد منابع مالی بهداشت، حمایت

صندوق کودکان ملل متحد

ارتقاء حمایت از منافع کودکان در رویه های قضایی

یونیسف با وزارت دادگستری در راستای استانداردهای قضایی در رابطه با نوجوانان بزهکار جهت اطلاع رسانی و ارتقاء دانش قضات، دادستانان، وکلای و مددکاران اجتماعی همکاری نمود. در نتیجه این تلاش‌های مشترک رشته «قانون جرائم کودکان» در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه علوم قضایی در سال ۲۰۱۲ ایجاد گردید. در حوزه اصلاحات قانونی برای کودکان درگیر در محاکم قضایی، بخشهای اصلی لایحه رسیدگی به جرائم کودکان و نوجوانان که در سال ۲۰۰۳ توسط وزارت دادگستری و پس از با مشورت با صندوق کودکان ملل متحد تهیه شده بود و در سال ۲۰۱۳ در فصل ۱۰ اصلاحیه قانونی مجازات اسلامی و آیین نامه اصلاحی دادرسی در سال ۲۰۱۵ گنجانده شد.

یونیسف ایران/۲۰۰۷ - یک بزهکار نوجوان در حال صحبت با قاضی در دادگاه نوجوانان. منبع: یونیسف ایران

چالش‌ها عمدتاً در قالب تأخیر در امضاء برنامه‌های کاری مشترک ظاهر شدند. در اواخر سال ۱۳۹۴، این فرایند به صورت امیدوار کننده‌ای بهبود یافت. در بسیاری موارد، اجرای برنامه‌ها به دلیل تغییر در مدیریت ارشد در میان سازمان‌های شریک اجرائی با تأخیر مواجه شد.

● **سیاست‌های اجتماعی-اقتصادی کلان**
سازمان ملل متحد با نهادهایی که مأموریت مرتبط با سیاست‌ها و برنامه‌های کلان اجتماعی-اقتصادی دارند، مشارکت فعال داشته است. سازمان برنامه و بودجه و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از جمله این نهادها هستند. با این حال، به دلیل پیچیدگی ساختار اقتصاد کلان در ایران، سازمان ملل متحد قادر به حمایت مستقیم سیاستی در تدوین پیش نویس برنامه پنج ساله ششم توسعه نبود.

ملی کنوانسیون حقوق کودک، بر اساس رسالت خود، یک شورای هماهنگی در سطح نهادهای بلند پایه تصمیم‌گیری در ساختار تشکیل داد. این شورای هماهنگی متشکل از نمایندگان بیش از ۱۶ سازمان دولتی و غیر دولتی است.

سازمان ملل متحد با همکاری وزارت بهداشت دو پروژه آزمایشی موفق در حوزه سوء رفتار با کودکان را بسط و گسترش داد. هدف این پروژه‌ها پیش‌گیری، تشخیص زود هنگام و مدیریت سوء رفتار با کودکان است. در عین حال، این اقدامات با چالش‌هایی نیز مواجه بودند. روند گند اجرائی و پیگیری از سوی شرکای اجرائی از جمله این چالش‌ها هستند. در بخش عمده‌ای از دوره اجرائی برنامه ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ مشارکت سازمان ملل متحد با سازمان بهزیستی شاهد چالش‌هایی بود. این

کاهش فقر توانایی

دستاورد
۱,۲

نمود تا راهبری دستور کار آموزش با کیفیت و نهادینه‌سازی مدارس دوست‌دار کودک را به دست گیرد. به این ترتیب نهادینه‌سازی مدارس دوست‌دار کودک، چارچوبی ملی برای آموزش با کیفیت و حوزه‌های کلیدی آن از جمله چارچوب نظارت و ارزشیابی تدوین نمود. با این حال، در همکاری با برخی شرکای اجرایی در دوره گزارش‌دهی چالش‌هایی نیز وجود داشت. به علاوه، سازمان نهضت سوادآموزی تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش در تقویت مراکز آموزشی اجتماع محور، ارزیابی سوادآموزی، افزایش سوادآموزی با استفاده از مراکز آموزشی سیار، تدوین و طراحی متون و مفاد آموزشی ظرفیت خود را افزایش داد.

مشارکت جوامع روستایی در مدیریت منابع طبیعی

طی دوره گزارش‌دهی، سازمان ملل متحد از ظرفیت‌های ملی و استانی - در سایت‌های پایلوت - حمایت نمود که هدف از آن ارتقاء مشارکت جوامع روستایی در مدیریت منابع طبیعی بود. این اقدامات در محروم‌ترین مناطق صورت گرفت، خصوصاً در مناطقی که تخریب

سازمان ملل متحد، به منظور درک بهتر نیازهای کشور، تجارب توسعه‌ای و فرصت‌های بهتر برای هماهنگی و ارائه خدمات، پیوندهای مشارکتی مستحکمی را با نهادهای دولتی ایجاد کرده است. به عنوان مثال، در نتیجه مشارکت سازمان ملل متحد با وزارت دادگستری، نیروی انتظامی و سازمان زندان‌ها، ظرفیت نظام قضایی برای حمایت از کودکان در دادگاه‌های قضایی افزایش یافت.

کیفیت آموزش

مشارکت و همکاری سازمان ملل متحد با وزارت آموزش و پرورش، ظرفیت نهادی این وزارت‌خانه را افزایش داد. اجرای برنامه‌های کودک محور، مشمول، آموزش با کیفیت برای پسران و دختران در سطوح تحصیلی دبستان و متوسطه اول از جمله این مشارکت‌ها هستند. سازمان ملل متحد عضو ناظر کمیته نظارت بر آموزش با کیفیت است که در وزارت آموزش و پرورش تشکیل شده و نمونه‌ای از مشارکت ویژه این سازمان با وزارت آموزش و پرورش می‌باشد. عضویت در کمیته نظارت بر آموزش با کیفیت این فرصت را برای سازمان ملل متحد فراهم

برنامه اسکان بشر ملل متحد

کمپین ملی شهری ایران

گفت‌وگوهای شهری ۲۰۱۶. منبع: هیئات ایران

کمیته ملی اسکان بشر ایران با همکاری برنامه اسکان بشر ملل متحد، کمپین ملی شهری ایران را در روز جهانی اسکان (۵ اکتبر ۲۰۱۵) آغاز کردند. کمپین ملی شهری ایران چهارمین کمپین ملی شهری در جهان است. در نتیجه فعالیت‌های این کمپین گزارش «نیاز ایرانیان شهرنشین» تدوین گردید که گزارشی منسجم بر مبنای اظهارات شهروندان ۴۸ شهر و ۱۰ سازمان است. کمپین ملی شهری ایران در کنفرانس اسکان و توسعه پایدار شهری سازمان ملل متحد (اسکان III) چشم‌انداز ایرانیان را با جهانیان به اشتراک گذاشت.

یونسکو

تقویت آموزش
برای همه

یونسکو به عنوان یکی از طرفین نهضت آموزش برای همه (۲۰۱۵ - ۲۰۳۰)، همکاری نزدیکی با سازمان نهضت سوادآموزی ایران در جهت بهبود کیفیت سوادآموزی و آموزش بزرگسالان داشته است. هدف از این کار تقویت همکاری بین‌بخشی و مشارکت جوامع محلی، تدوین راهکارهای فراگیری منعطف جهت دسترسی به افراد در مناطق حاشیه‌ای، یکپارچه‌سازی بهره‌برداری از فناوری ارتباطی و ارتباطاتی جهت ارتقاء سوادآموزی و فراگیری بلند مدت و بهبود ابزار ارزیابی سوادآموزی است.

مرد سالخورده‌ای که در قزوین به کودک خردسال خواندن آموزش می‌دهد. منبع: یونسکو ایران

نمی‌شود. با این حال، دانش و نمونه تجربیات موفقی که از طریق مداخلات سازمان ملل متحد به اشتراک گذاشته شد، چشم‌انداز و درک بهتری نسبت به مزایای شاخص فقر چند بعدی به وجود آورد. این آگاهی تلفیق این شاخص در سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ها و اقدامات آتی را تسهیل می‌نماید.

کاهش مالیات صادرات برای محصولات فرآوری شده

سازمان ملل متحد در زمینه صادرات زعفران و عرقیجات در راستای کاهش مالیات صادرات برای محصولات فرآوری شده فعالیت نمود. در این راستا، سازمان ملل متحد از تشکیل گروه کاری سیاست‌گذاری ملی جهت تدوین سیاست‌های ملی برای محصولاتی از قبیل زعفران و گیاهان دارویی با توجه به زنجیره ارزش آن حمایت نمود. زنجیره ارزش شامل کشت، فرآوری و بازاریابی است. افراد با معلولیت: طی دوره گزارش‌دهی، سازمان ملل متحد فرایند تدوین برنامه عمل معرفی سیاست‌های دسترسی معلولین به فناوری اطلاعاتی و ارتباطاتی را آغاز نمود.

محیط زیست تهدیدی جدی تلقی می‌شود. ایجاد و راه‌اندازی طرح اعتبارات خرد یک نمونه از این اقدامات در جهت ترغیب مشارکت جوامع محلی است. این طرح، پس از اجراء، معیشت جایگزین، توانمندسازی جنسیتی و احیای منابع طبیعی را به همراه داشت. همچنین ظرفیت جوامعی را تقویت نمود که این افراد در آن فعالیت داشتند تا بتوانند تأثیرات تغییر اقلیم را به حداقل رسانده یا با آن سازگاری یابند. این ابتکار عمل، ظرفیت بین‌روستایی در سطح زیربخشی را در میان مردان و زنان افزایش داد تا بتوانند تعاونی‌های قانونی و رسمی ایجاد نمایند. سازمان ملل متحد از ایجاد فرصت‌هایی برای نهادهای دولتی فعال در حوزه کاهش فقر جهت هماهنگی با یکدیگر به منظور ارائه خدمات اجتماعی نیز حمایت نمود. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، کمیته امداد امام خمینی، بانک کشاورزی و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری از جمله این نهادها هستند.

شاخص فقر چند بعدی

شاخص فقر چند بعدی در ایران تدوین نشده و در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری نیز اعمال

بهداشت

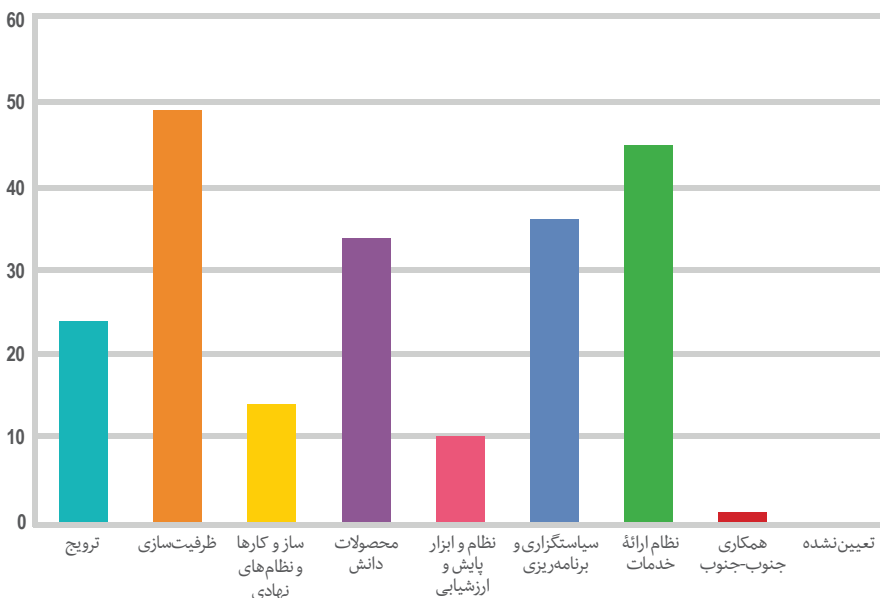
و توسعه ظرفیت‌ها به همراه ارائه خدمات، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و ارائه محصولات دانش بود (شکل ۶). در میان چهار دستاورد حوزه بهداشت، بخش عمده بودجه تخصیصی - برابر با ۳۸ میلیون دلار - برای دستیابی به دستاورد ۲،۳، کاهش شیوع بیماری‌های واگیر و غیرواگیر هزینه شد (شکل ۷).

آندف چهار دستاورد را در این حوزه اولویت‌پیش‌بینی نموده است. حدود ۴۳ میلیون دلار بودجه برای سال‌های ۱۳۹۱ - ۱۳۹۵ جهت مصارف این حوزه و دستیابی به دستاوردهای پیش‌بینی شده، اختصاص یافت. ۲۱۳ مورد نتیجه در این حوزه گزارش شده است. حمایت سازمان ملل متحد عمدتاً در راستای رشد

تعداد و توزیع نتایج آندف در حوزه بهداشت در هر گروه برنامه‌های حمایت فنی

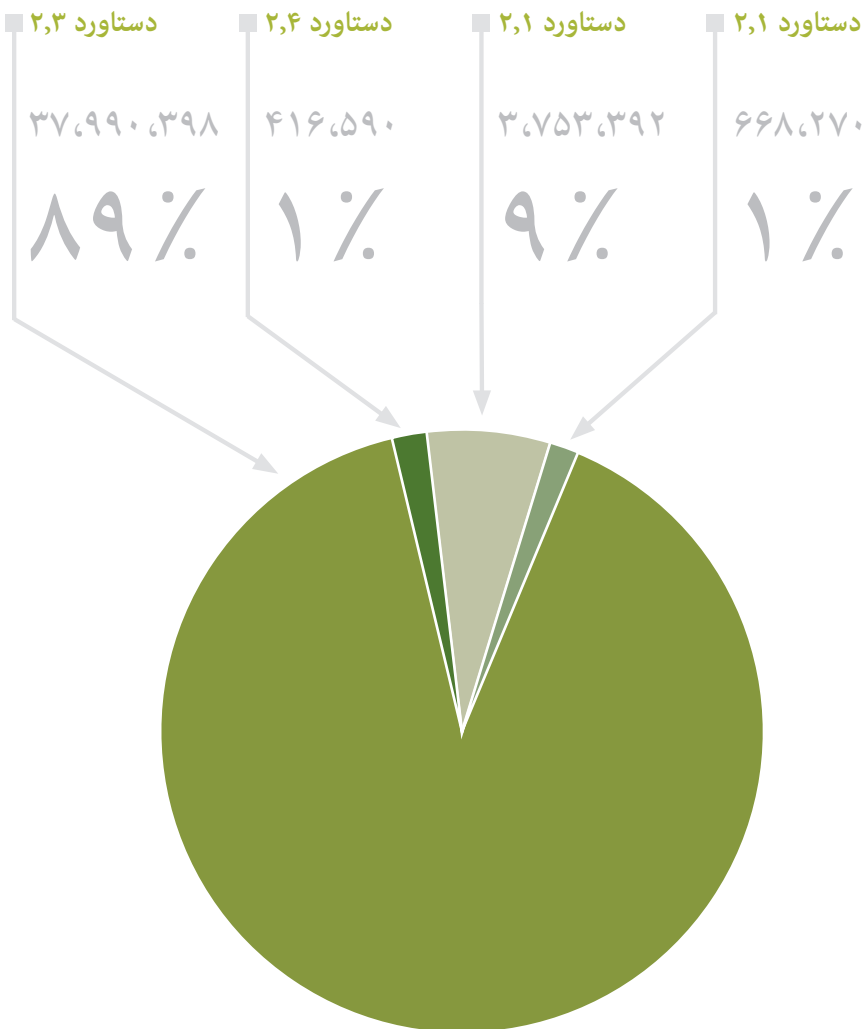
شکل ۷

هزینه‌های آندف به دلار در بخش بهداشت، در هر دستاورد بهداشتی

بهداشت

سازمان جهانی بهداشت

اجرای طرح اصلاح نظام سلامت

سازمان جهانی بهداشت به منظور حمایت از تلاش‌های این کشور در دستیابی به پوشش جامع سلامت (UHC) با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری نمود. هدف اصلی طرح اصلاح نظام سلامت (HTP) دستیابی به پوشش جامع سلامت تا سال ۲۰۲۵ است. طرح اصلاح نظام سلامت در بخش گسترش بیمه سلامت و پوشش ۹,۳ میلیون ایرانی مازاد بر جمعیت تحت پوشش اولیه با موفقیت همراه بود. این موفقیت به منزله کاهش هزینه‌های مستقیمی است که ایرانیان باید برای دسترسی به خدمات بهداشتی بپردازند. طی دوره گزارش دهی، این میزان از ۵۳٪ به کمتر از ۴۰٪ رسید. طرح اصلاح نظام سلامت در سراسر کشور کیفیت بیمارستان‌های دولتی را ارتقاء داده است. دستیابی به پوشش جامع سلامت، سلامت جمعیت کشور را بهبود بخشید و متعاقباً نیروی کار سالم‌تر شکل گرفت و فقر را در سراسر ایران کاهش دهد.

سازمان جهانی بهداشت با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی چندین دوره آموزشی مدیریت بیمارستانی در بخش دولتی برگزار نمود. منبع: سازمان جهانی بهداشت ایران

افزایش ظرفیت نظام سلامت در بخش مراقبت‌های بهداشتی اولیه و استفاده از رویکرد تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت (SDH) در نظام سلامت

- بهداشت باروری**

طی دوره گزارش دهی، با حمایت سازمان ملل متحد، وضعیت بهداشت باروری در ایران بهبود یافت. این امر با اجرای ابتکار عمل ایجاد بیمارستان‌های مادران در کلیه بیمارستان‌های دولتی سراسر کشور تحقق یافت. سازمان ملل متحد در این بیمارستان‌ها از تدوین دستورالعمل‌ها و پروتکل‌ها حمایت نمود.
- حمایت از طرح اصلاح نظام سلامت**

با تصویب طرح اصلاح نظام سلامت در سال ۱۳۹۳، سازمان ملل متحد همواره از این طرح و خصوصاً از بهبود بودجه مراقبت‌های بهداشتی حمایت کرده است. تمرکز اصلی بر نحوه کاهش هزینه‌های بیماران در مراقبت‌های بستری و نحوه گسترش پوشش بیم برای بیش از ۹ میلیون نفر از جمعیت بوده است.

دستاورد
۲,۱

مشارکت سازمان ملل متحد با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در انتقال دانش جهانی و تجارب موفق جهت بهبود کیفیت الگوسازی، ابتکار عمل، مهارت‌ها و دانش فنی در حوزه خدمات رشد و تکامل یکپارچه کودکان خردسال موثر واقع شد.

همچنین، سازمان ملل متحد در راستای تدوین سیاست‌های شواهد محور و آگاه در زمینه سلامت و تغذیه کودکان ظرفیت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را تقویت نموده است. این امر با مشارکت یونیسف و جامعه دانشگاهی تحقق یافت. همچنین

مراقبت‌های بهداشتی اولیه برای جمعیت در معرض خطر

همزمان، طی دوره اجرای این برنامه، در سطح جهانی تغییراتی در الگوی مشارکت سازمان ملل متحد در کشورهای با درآمد متوسط به بالا رخ داد. این تغییر بدان معنا بود که به جای تمرکز ویژه بر ظرفیت‌سازی، هم اکنون تأکید بیشتر بر حمایت از ابتکار عمل‌ها در حوزه ترویج و ایجاد گفتمان سیاست‌گذاری است. این امر، بر پیشرفت در دستیابی به برخی نتایج از پیش توافق شده تأثیر بازدارنده داشت که می‌تواند تأثیر چشمگیری بر ظرفیت‌سازی داشته باشد.

سازمان ملل متحد از برنامه پایش و ارزشیابی پزشک خانواده حمایت نمود. این برنامه در دو استان مازندران و فارس آغاز گردید. سازمان ملل متحد توصیه نمود تا برنامه پزشک خانواده تعمیم یافته و در طرح اصلاح نظام سلامت لحاظ گردد. متعاقباً، این برنامه تعمیم یافته و در ۸ استان کشور به اجراء درآمد. ارتقاء سطح پوشش مراقبت‌های بهداشتی اولیه برای کارگران از نمونه کمک‌های سازمان ملل است. این امر با تمرکز بر نیروی کار غیر رسمی و تدوین راهبردهای چند بخشی تحقق یافت.

دستاورد

۲،۲

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز

آغاز برنامه پیشگیری از انتقال بیماری از مادر به کودک

محور ملی پیشگیری انتقال بیماری از مادر به کودک حمایت نموده و مشوق تلفیق آن در چهارمین برنامه ملی راهبردی باشد. UNAIDS و شرکای این آژانس در سازمان ملل متحد با موفقیت ترویج رویکرد آزمایش ارایه دهنده و اتخاذ گزینه B+ (درمان ضد رتروویروسی برای زنان باردار مبتلا به HIV) در برنامه ملی پیشگیری از انتقال بیماری از مادر به کودک و دستورالعمل‌ها درمانی شدند. بیش از ۱۵۶،۰۰۰ زن باردار تا کنون تحت این برنامه غربال شده و ۹۸،۵ درصد کودکان بالقوه آسیب‌دیده فارغ از HIV چشم به جهان گشودند.

انتقال HIV از مادر به کودک به معنای انتقال HIV از مادر به کودک وی در دوران بارداری، زایمان یا شیردهی است. UNAIDS منابع فنی، مالی و ارتباطاتی از سوی شرکای خود در سازمان ملل جلب نمود تا از برنامه شواهد

کارگاهی در مورد انتقال اچ‌آی‌وی از مادر به کودک. منبع: برنامه‌ی مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز

کاهش شیوع بیماری‌های واگیر و غیرواگیر

دستاورد
۲،۳

● چشم‌انداز کلی فعالیت‌های صندوق جهانی

و از سازمان‌های مردم‌نهاد در ارائه خدمات حمایت چشمگیری به عمل آورد. در حال حاضر ۲۵ مرکز برای بیماران اچ.آی.وی مثبت وجود دارند که توسط سازمان‌های مردم‌نهاد اداره شده و تحت نظارت دانشگاه‌های علوم پزشکی در سطح استانی فعالیت می‌نمایند. برنامه کشوری بنیاد جهانی برای مبارزه و ریشه‌کنی مالاریا در ۱۱ استان در معرض خطر تمرکز دارد. از جمله مناطق دور افتاده و محروم استان‌های سیستان و بلوچستان، کرمان و هرمزگان.

طی دوره گزارش دهی، سازمان ملل متحد از مراکز مدیریت بیماری‌های واگیر در اجرای برنامه راهبردی ملی ایران حمایت نمود. اقدامات حمایتی سازمان ملل متحد شامل تدوین راهبرد ملی بیماری‌های مقاربتی و معرفی برنامه‌های بنیاد جهانی در مبارزه با اچ.آی.وی / ایدز، مالاریا و سل بود. برنامه بنیاد جهانی سازمان ملل متحد دوره‌های آموزشی متعددی برگزار نمود

● اچ.آی.وی / ایدز

ایران سالانه و به صورت مستمر در نشست ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد فرایندهای گزارش دهی جهانی پیشرفت در پاسخ‌گویی به ایدز اطلاعات مربوط به این حوزه را ارائه می‌نماید. با این حال، ارزیابی رسمی از سومین برنامه راهبردی ملی انجام نشده است. یکی از خلاءهای اصلی که توسط کمیته فرعی پایش و ارزشیابی شورای ملی ایدز شناسایی شد فقدان اطلاعات مجازی برای پایش دستاوردهای سومین برنامه راهبردی ملی بود. برنامه ملی کنترل ایدز نیز به این ترتیب قادر به ارائه اطلاعات لازم برای گزارش دهی در رابطه با این شاخص آندف نیست. کمیته فرعی پایش و ارزشیابی در تدوین چارچوب پایش و ارزشیابی و تقویم کاری چهارمین برنامه راهبردی ملی که اخیراً به تصویب رسید، تلاش دارد تا این خلاء را جبران نماید. مطالعه تحلیلی درمان اچ.آی.وی که مورد بازبینی داخلی قرار گرفت، تأثیر بسزایی در تغییر رویکرد برنامه ملی در زمینه مراقبت و درمان و شناسایی بیماران بود. این امر در برنامه راهبردی ملی چهارم منعکس شد که کاملاً در راستای اهداف ۹۰-۹۰-۹۰ است. هدف برنامه راهبردی ملی چهارم دستیابی به اهداف ۹۰-۹۰-۹۰ می‌باشد. یعنی: ۹۰ درصد افراد مبتلا به اچ.آی.وی از وضعیت بیماری خود آگاهی داشته باشند، ۹۰ درصد مبتلایان به اچ.آی.وی به درمان «ضد ویروسی مداوم» دسترسی داشته باشند و سطح ویروس ۹۰ درصد دریافت کننده های درمان ضد ویروسی مداوم، نیز کاهش یابد. برنامه جهانی مبارزه با اچ.آی.وی / ایدز از اجرای برنامه‌های راهبردی سوم و چهارم

صندوق کودکان ملل متحد

بقاء و رشد کودکان خردسال

صندوق کودکان سازمان ملل متحد با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در راستای بهبود مراقبت‌های نوزادان و نوزادان نارس همکاری نموده است. برنامه مراقبت و ارزیابی رشد نوزادان (NIDCAP) رویکردی جامع بوده و هدف از آن تقویت مراقبت از رشد نوزادان است. تحت این برنامه، نوزاد مدت زمان کوتاه‌تری در بخش مراقبت‌های ویژه و به طور کلی در بیمارستان باقی مانده، وزن گیری بهبود یافته و دستاوردهای رفتاری و همچنین ساختار و عملکرد مغز را بهبود می‌بخشد. این رویکرد به عنوان استاندارد طلایی جهانی شناخته و در نظام سلامت ملی تلیفیک شده است. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با مشارکت صندوق کودکان ملل متحد، رویکرد برنامه مراقبت و ارزیابی رشد نوزادان را در سراسر ایران در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان اجرا می‌کند.

بازدید پروفیسور هایدلیس الز، بنیانگذار روش NIDCAP از بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان یک بیمارستان در تهران که NIDCAP به صورت آزمایشی در آن اجرا می‌شود. منبع: یونیسف ایران

برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز

همسوسازی چهارمین برنامه ملی راهبردی با اهداف ۹۰-۹۰-۹۰

به منظور حمایت از پاسخ ملی به HIV، برنامه مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز برای ترویج و حمایت از برنامه ملی کنترل ایدز منابع مالی جذب کرد. حاصل این کار، تدوین یک برنامه ملی راهبردی چند بخشی آرمانی بود که خود گام نخست و مهمی به سوی پایان بخشیدن به شیوع ایدز تا سال ۲۰۳۰ است. هدف چهارمین برنامه ملی راهبردی دستیابی به اهداف ۹۰-۹۰-۹۰ است. به این معنا که ۹۰ درصد افراد مبتلا به اچ.آی.وی از وضعیت بیماری خود آگاهی داشته باشند، ۹۰ درصد مبتلایان به اچ.آی.وی به درمان «ضد ویروسی مداوم» دسترسی داشته باشند و سطح ویروس ۹۰ درصد دریافت کننده های درمان ضد ویروسی مداوم، نیز کاهش یابد. با تداوم این رویکرد، به پیش‌بینی UNAIDS، شیوع این بیماری متوقف شده و در نهایت کاملاً ریشه کن می‌شود.

کمیته اطلاع رسانی در مورد اچ.آی.وی در تهران. منبع: برنامه‌ی مشترک سازمان ملل متحد در زمینه ایدز

سازمان جهانی بهداشت

تغییر تمرکز به سوی
بیماری‌های غیرواگیر

سازمان جهانی بهداشت، طرح ملی چند بخشی برای پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیرواگیر (NCDs) مانند سرطان، دیابت، بیماری‌های قلبی و ریوی تدوین نمود. این طرح به تصویب هیأت وزیران و مدیر کل سازمان جهانی بهداشت رسید. ایران، بر اساس عملکرد خود در واکنش به بیماری‌های غیرواگیر از سوی سازمان جهانی بهداشت به عنوان یکی از «کشورهای پیشرو» انتخاب شد که راهنمای پاسخ جهانی باشد. ایران گزارش پیشرفت خود در دستیابی به اهداف توافقی جهانی کنترل بیماری‌های غیر واگیر را در سال ۲۰۱۸ در مجمع عمومی سازمان ملل ارائه می‌نماید. همچنین، انتظار می‌رود که طرح بیماری‌های غیرواگیر منجر به بهبود امید زندگی و کیفیت زندگی در ایران شود.

ایران، پن، ابتکاری ملی برای پایش بیماری‌های غیرواگیر در ایران. منبع: سازمان جهانی بهداشت

حمایت نمود. به طور کلی، فعالیت سازمان ملل متحد طی دوره گزارش دهی، ۱٫۳ میلیون ایرانی از گروه‌های مختلف از جمله زنان آسیب‌پذیر مبتلا به اچ.آی.وی، زندانیان، مصرف‌کنندگان تزریقی مواد مخدر، دانش‌آموزان و سایر گروه‌های پر خطر یا در معرض خطر را تحت پوشش قرار داد. این بنیاد با برگزاری برنامه‌های آموزشی و ارائه مفاد ترویجی، ایجاد ۱۴۰ مرکز کاهش آسیب در سراسر کشور و همچنین خدمات مشاوره تلفنی این موفقیت دست یافت. برنامه‌های پیشگیری از اچ.آی.وی سازمان ملل متحد، ۴۰٪ زنان آسیب‌پذیر را تحت پوشش قرار داده و تعداد زنان آسیب‌پذیر مبتلا به ایدز را از ۵٪ به ۲٫۱٪ کاهش داده است. مداخلات سازمان ملل متحد درصد زنان باردار مبتلا به اچ.آی.وی را که داروهای ضد رتروویروسی دریافت می‌کنند (به منظور کاهش ریسک انتقال بیماری از مادر به کودک) از ۹۰٫۶٪ در سال ۱۳۹۳ به ۹۶٪ افزایش داد. درصد نوزادان متولد شده از مادران مبتلا به اچ.آی.وی که طی دو ماه اول تولد تست ویروسی شده‌اند طی دوره گزارش دهی از ۳۷٪ به ۶۶٪ افزایش یافت. در راستای طرح اصلاح نظام سلامت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برنامه پیشگیری انتقال بیماری از مادر به کودک را در اکثر مناطق حاشیه‌ای کشور آغاز کرد. مشارکت سازمان ملل متحد الگوهای بزرگسال محور پیشگیری از اچ.آی.وی را تقویت نمود. این الگوی یکی از راهبردهای اصلی در کاهش انتقال اچ.آی.وی در سطح ملی است.

مالاریا

سازمان ملل متحد از سیاست‌گذاری شواهد-محور در جهت تقویت برنامه ملی ریشه‌کنی مالاریا در ایران حمایت کرد. این امر با انجام برخی اقدامات از جمله اصلاح برنامه راهبردی ملی بر پایه بازبینی برنامه، حمایت از آموزش پیشرفته کارکنان میدانی، تقویت نظام نظارتی، نقشه‌برداری از مقاومت در برابر آفت‌کش‌ها و بهبود ظرفیت‌های تشخیصی تحقق یافت. نمونه‌های حمایت‌های سازمان ملل متحد بیانگر این واقعیت است که تعداد موارد مالاریای فالسیپاروم بومی تأیید شده آزمایشگاهی گزارش شده در تسهیلات بهداشتی در مناطق هدف از ۱۴۱ مورد در سال ۱۳۸۹ به ۲۲ مورد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافت. تعداد موارد مالاریای فالسیپاروم بومی مشاهده شده در تسهیلات

بهداشتی در مناطق هدف نیز از ۱،۴۷۴ مورد در سال ۱۳۸۹ به ۱۰۱ مورد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافت. سازمان ملل متحد در پاسخ به سل مقاوم به دارو نیز ظرفیت برنامه ملی سل را تقویت نمود. در این راستا، سازمان ملل متحد از تدوین پروتکل ملی سل مقاوم به دارو حمایت، آموزش‌هایی را برگزار و گفت‌وگو بین کشوری بین ایران و کشورهای همسایه را تسهیل و از انجام مطالعات مقاومت، حمایت فنی به عمل آورد.

فلج اطفال

در راستای برنامه راهبردی جهانی ریشه‌کنی فلج اطفال ۲۰۱۸-۲۰۱۳، ایران واکسیناسیون فلج اطفال را از واکسیناسیون سروتیپ سه به واکسیناسیون سروتیپ دو تغییر داد. از سال ۱۳۹۵، واکسیناسیون سروتیپ دو ظرفیتی از برنامه ایمن‌سازی حذف شده است و واکسیناسیون ایمن‌سازی جامع در برابر فلج اطفال جایگزین آن شد. با این حال، برنامه ملی فلج اطفال با کمبود جهانی تولید واکسین ایمن‌سازی مواجه است.

بیماری‌های غیرواگیر

نمای سلامت ایران در حال تغییر بوده و در حال حاضر معضلات بهداشتی حاصل از سبک زندگی مشاهده می‌شوند (مانند سرطان، بیماری‌های قلبی، سکت، دیابت و بیماری‌های مزمن تنفسی). در حوزه بیماری‌های غیرواگیر، حمایت فنی و ترویجی سازمان ملل متحد باعث شکل‌گیری تعهد سیاسی در سطح هیأت وزیران شد. در نتیجه آن طرح چند بخشی ملی برای کنترل و پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر (۲۰۲۵-۲۰۱۵) به تصویب رسید.

در بخش بهداشت، کمیته ملی بیماری‌های غیرواگیر تأسیس شد تا برنامه‌ریزی و مداخلات را راهبری کند. متعاقباً، برخی مداخلات در سطح سیاست‌گذاری برای برخی فاکتورهای ریسک تعیین شده با حمایت فنی سازمان ملل متحد انجام شدند. ایران، پاسخ‌گویی به مسئله بیماری‌های واگیر را به عنوان یک معضل عمومی در اولویت قرار داده است. در این راستا، سازمان ملل متحد به ایران کمک می‌کند تا پیشرفت این کشور را در مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۸ تشریح کند. با کمک سازمان ملل متحد، سلامت روان در مراقبت‌های بهداشتی اولیه با اتخاذ دستورالعمل mhGAP و ارائه بسته‌های آموزشی و تلفیق این دو در نظام مراقبت‌های بهداشتی اولیه تقویت شد.

برنامه عمران ملل متحد

ریشه‌کنی مالاریا

طی سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۱۶، برنامه کنترل مالاریای صندوق جهانی در ۱۱ استان در معرض خطر اجراء شد. در نتیجه کمک‌های فنی برنامه عمران ملل متحد و ارائه خدمات در این راستا، طی سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۱۶ موارد تأیید شده آزمایشگاهی بیماری مالاریا، ۹۲٪ کاهش یافت. در همین دوره، تعداد مالاریای فالسیپاروم تأیید شده آزمایشگاهی، ۸۵٪ کاهش یافت. مشارکت برنامه عمران ملل متحد در دهه گذشته نقش موثری در فعالیت‌های ریشه‌کنی مالاریا در ایران داشته است.

پشه‌ی آنوفلین. منبع: گوگل

برنامه عمران ملل متحد

مبارزه با اچ‌آی‌وی/ایدز

برنامه عمران ملل متحد با بهره‌گیری از منابع مالی تخصیصی از سوی صندوق جهانی بسزایی در تسهیل گفتمان کشوری برای تدوین برنامه راهبردی ملی (برنامه راهبردی چهارم ملی) ایران را داشت. طی سال‌های ۲۰۱۲-۲۰۱۶، تعداد ۹۰۷ هزار و ۳۲۸ کیت آزمایش سریع در اختیار شرکای اجرائی قرار گرفتند. به منظور تقویت ظرفیت تشخیصی اچ‌آی‌وی، ۱۱ آزمایشگاه زیر مجموعه آزمایشگاه‌های ملی با ابزار تشخیصی پیشرفته تجهیز شدند. بر پایه این پیشرفت، سازمان ملل در فعالیت ترویجی خود جهت تشویق ایران برای اتخاذ راهبرد ۹۰-۹۰-۹۰ موفق بود. ایران تنها کشور در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا است که این راهبرد را اتخاذ نمود. مقایسه آمار از سال ۲۰۱۲ با آمار اواخر سال ۲۰۱۶ بیانگر پیشرفت شایانی است که در ذیل آمده است:

اچ‌آی‌وی: تأثیر مداخلات آژانس عمران ملل متحد در ایران با بهره‌گیری از منابع مالی صندوق جهانی

حوزه مداخلاتی	۲۰۱۲ (به درصد)	۲۰۱۶ (به درصد)
مصرف‌کنندگان تزریقی مواد مخدر با بسته خدماتی	۱۰	۴۰
زنان آسیب‌پذیری که آزمایش اچ‌آی‌وی انجام داده‌اند	۱۱	۱۵
افراد مبتلا به اچ‌آی‌وی که خدمات مشاوره و حمایت‌های اجتماعی-روان‌شناختی دریافت کرده‌اند (*)	۴	۳۱
افراد مبتلا به اچ‌آی‌وی مثبت تحت درمان ARV (*)	۴	۱۱

(*) - نکته: این آمار بیانگر برآوردی از درصد افرادی است که مبتلا به اچ‌آی‌وی هستند

بهداشت جوامع آسیب‌دیده از بحران

بهداشت باروری جوامع آسیب‌دیده تدوین کند. ایران تنها کشور منطقه است که اعلام کرد ظرفیت‌های اصلی قوانین بهداشتی (۲۰۰۵) را تا تیر ماه سال ۱۳۹۴ اجراء خواهد نمود. این امر در راستای تعهد کشورها جهت ظرفیت‌سازی بود که به آنها اجازه می‌داد تا رویدادهای بهداشتی عمومی را تشخیص داده، ارزیابی کرده و گزارش دهند و در جهت دستیابی به امنیت بهداشتی جهانی همکاری نمایند. سازمان ملل متحد از این تلاش‌ها حمایت نمود. با این حال، در برخی موارد تغییر مدیریت در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجراء این تلاش‌ها را با مشکلاتی همراه ساخت. این امر باعث تأخیر در دستیابی به نتایج گردید.

با حمایت سازمان ملل متحد، کلیه بیمارستان‌ها بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۴ با استفاده از شاخص ایمنی بیمارستانی سازمان بهداشت جهانی بازبینی شدند. متعاقب این بازبینی، طرح آمادگی و پاسخ‌گوئی به فوریت‌ها برای بیمارستان‌ها تدوین شد. ابتکاری مشابه هم برای ارزیابی سطح ایمنی تسهیلات مراقبت‌های اولیه انجام شد. سازمان ملل متحد از تلفیق مفاهیم بهداشت باروری در طرح‌های بخشی و ملی نیز حمایت نمود. این امر با همکاری وزارت بهداشت و جمعیت هلال احمر ایران انجام شد. به این ترتیب، سازمان ملل متحد توانست طرح‌های اجرایی و دستورالعمل‌هایی را در زمینه نیازهای

دستاوردها
۲,۴

توسعه پایدار زیست محیطی

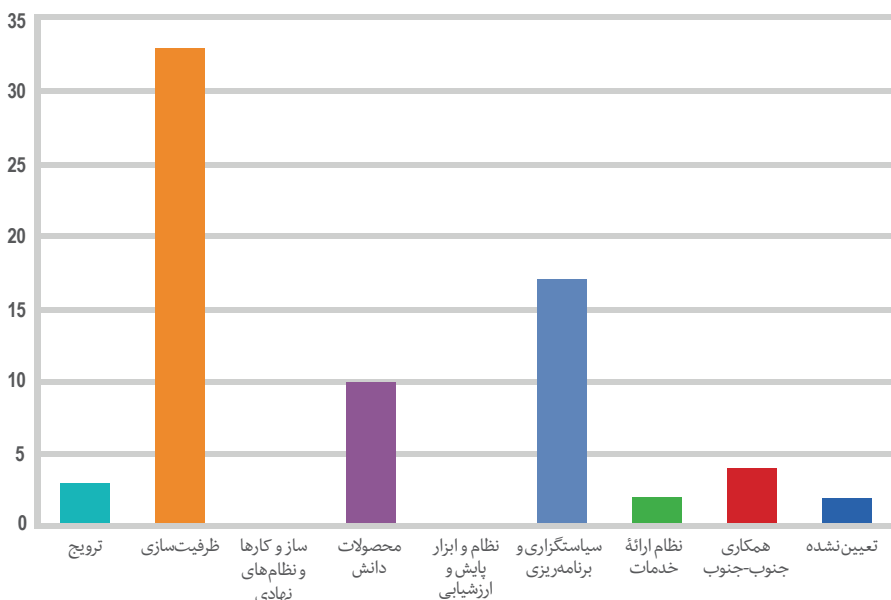
کل، ۷۱ نتیجه طی دوره گزارش دهی ثبت شدند. حمایت سازمان ملل متحد عمدتاً در قالب ظرفیت سازی به همراه سیاستگزاری و برنامه ریزی و ارائه محصولات دانش بنیان ارائه شد (شکل ۸).

آندف تنها یک دستاورد در این حوزه پیش بینی کرده است. حدود ۲۷ میلیون دلار برای هزینه های سال های ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ برای دستیابی به نتایج در بخش توسعه پایدار زیست محیطی تخصیص یافت. در

تعداد و توزیع نتایج آندف در حوزه توسعه پایدار زیست محیطی در هر گروه برنامه ریزی حمایت فنی

شکل

ظرفیت‌سازی در سطح ملی، زیرملی و محلی

دستاوردها
۳،۱

• بازیابی کلی

این الگوها و چارچوب‌ها به صورت آزمایشی اجراء و با انجام اصلاحات مورد نیاز به سراسر کشور تعمیم یافتند. برخی حوزه‌های مهم که تحت پوشش قرار گرفتند عبارتند از: (۱) راهبرد توسعه زاگرس مرکزی، (۲) الگوی مدیریت زیست‌بوم محور، (۳) برنامه‌ریزی یکپارچه جامع، (۴) راهبرد «توسعه سبز» (که جهت کسب تأییدیه فنی به شورای عالی جنگ‌ها ارسال شده و متعاقباً باید به تأیید فرمانداری کل استان‌های حاشیه دریای خزر برسد)، (۵) الگوی مدیریت یکپارچه منابع طبیعی، (۶) برنامه عمل مدیریت آبخیزها (که جهت تصویب هیأت دولت ارسال شده و در صورت تأیید به صورت قانون لازم الاجرا خواهد بود) و (۷) طرح حفاظت از یوزپلنگ ایرانی و شکار آن در زیست‌بوم‌های خشک و نیمه خشک مرکزی ایران.

• مدیریت منابع آب

در برخی موارد و به واسطه برگزاری تعدادی دوره‌های آموزشی، سازمان ملل متحد توانست تجربیات جهانی در مدیریت پایدار و بهره‌برداری از منابع آب، خصوصاً احیای منابع آب زیرزمینی را به اشتراک بگذارد. علاوه بر این، اهمیت نظام مدیریتی سنتی منابع آب، یعنی قنات‌ها از طرف دولت و دفتر ریاست جمهوری به رسمیت شناخته شد. به این ترتیب، سازمان ملل متحد تلاش کرد تا توجه همگان را به این مسئله معطوف دارد که قنات‌ها به عنوان بخشی از تلاش کلی جهت بهبود نظام تأمین آب در ایران (جایی که این قنات‌ها ۱۰٪ آب مورد نیاز را تأمین می‌کنند) باید احیاء شوند.

• رویکردهای مدیریت زیست‌بوم محور

رویکرد مدیریت مبتنی بر زیست‌بوم در چهار زیست‌بوم مختلف زمینی در کشور به کار گرفته شد. این زیست‌بوم‌ها عبارتند از: (۱) مناطق جنگل‌های هیرکانی در قسمت‌های شمالی ایران، (۲) تالاب‌های متعدد در سراسر کشور، (۳) زیست‌بوم‌های خشک/نیمه خشک مرکزی ایران به منظور معکوس ساختن روند جنگل‌زدایی و بیابان‌زائی، و (۴) مناطق حفاظت

طی دوره گزارش‌دهی، سازمان ملل متحد مشارکت خود با نهادهای همتای دولتی را تقویت نمود. این امر فرصتی برای مشارکت و همیاری کارآمد جهت پاسخ‌گویی به پایداری زیست‌محیطی در ایران به‌وجود آورد. سازمان ملل متحد در تدوین و طراحی الگوها و چارچوب‌هایی جهت پاسخ‌گویی به چالش‌های زیست‌محیطی کمک‌های فنی، مشاوره در سیاست‌گذاری و حمایت مالی به عمل آورد.

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

کشاورزی هوشمند در برابر اقلیم: سازگاری کینوآ

تغییر اقلیم در منطقه خاورمیانه و شمال افریقا به سوی اقلیمی گرم‌تر و خشک‌تر بوده است. این امر، کشاورزی را متأثر ساخته، باعث ناامنی غذایی شده و بیش از پیش قشر محروم را تحت تأثیر قرار داده است. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در تلاش است تا این تهدید را به یک فرصت تبدیل کند. بر پایه دانش موجود، این سازمان کاشت آزمایشی کینوآ را آغاز نمود که محصولی غنی از مواد مغذی بوده و جایگزین مهمی برای محصولات سنتی است. پروژه کینوآی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در ایران از دسامبر سال ۲۰۱۳ آغاز گردید. پس از فعالیت‌های میدانی گسترده در کرج، اهواز، ابرانشهر، جیرفت و کهنوج، این محصول سازگاری خوبی با شرایط ایران نشان داد. کینوآ در فصل بعدی کاشت به کشاورزان ایرانی معرفی شد.

مطالعات کارشناسان در مزرعه آزمایشی کینوآ در استان خوزستان. منبع: برنامه‌ی خواربار و کشاورزی ملل متحد

برنامه عمران ملل متحد

دریاچه ارومیه خشکی را پشت سر گذاشته و پر آب می‌شود

برنامه عمران ملل متحد مشارکت گسترده‌ای در مداخلات مربوط به نجات دریاچه ارومیه داشته است. در حال حاضر، زندگی دوباره به این دریاچه نمکی در حال مرگ در شمال غرب کشور بازگشته است. اکنون، لایه‌ای کم عمق از آب تقریباً نیمی از دریاچه را پوشانده است. برنامه عمران ملل متحد، جهت اتخاذ فرایندهای مناسب با اجرای طرح "مدیریت یکپارچه مشارکتی زراعی" با کشاورزان محلی، مقامات دولتی در سطح استانی و ملی و سایر ذینفعان همکاری دارد. با دریافت حمایت‌های مالی از سوی دولت ژاپن و همچنین منابع تخصیصی دولت ایران این روش با موفقیت در ۹۰ روستا (۱۰٪ مراتع کشاورزی آبیاری شده) در حوضه دریاچه ارومیه اجراء شده است. انتظار می‌رود که با اجرای این طرح یک سوم آبی که در گذشته طبق رویکردهای سنتی رایج برای آبیاری زمین‌های زراعی مصرف می‌شد، ذخیر شود. دستاورد نهایی، ذخیر شدن ۳۰ درصد آبی است اکنون به این رودخانه بازگشته است.

در حال حاضر، در سال ۲۰۱۷، دریاچه مجدداً پر آب شده است. منبع: برنامه‌ی عمران ملل متحد

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع کلیدی

شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت با همکاری سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و با تأمین بودجه از سوی تسهیلات زیست‌محیطی جهانی در حال ارتقاء مدیریت پایدار انرژی در ایران در پنج بخش صنعتی با مصرف بالای سوخت است: آجرپزی، بتون، آهن و استیل، پالایشگاه‌های نفت و پتروشیمی. ذخیره انرژی برابر با ۳۶۵،۰۰۰ بشکه نفت و کاهش ۷۴،۰۰۰ تن گاز دی‌اکسید کربن منتشر شده از دستاوردهای این همکاری هستند.

یونیدو به ترویج مدیریت انرژی پایدار در ایران می‌پردازد. منبع: یونیدو/ایران

شده در رشته کوه‌های زاگرس در غرب ایران. رویکرد مدیریت زیست‌بوم محور، مشارکت با جوامع محلی و سایر ذینفعان را تحت الگوی برنامه‌ریزی مدیریت یکپارچه ترویج می‌دهد. بهره‌برداری کارآمد از منابع تالابی در حداقل ۱۷ تالاب حفاظت شده مورد آزمایش قرار گرفت. موفقیت این الگو منجر به تعمیم آن به سراسر کشور شد.

مناطق حفاظت شده

سازمان ملل متحد الگوهای مدیریت مناطق حفاظت شده را در دو منطقه حفاظت شده خشک و نیمه خشک معرفی و از اجرای آن حمایت نمود. این الگوها به صورت آزمایشی

سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

مدیریت آفات فرامرزی

کرم غوزه (Tuta absoluta) یکی از مخرب‌ترین آفت‌های فرامرزی است. این آفت از جنوب آفریقا از طریق اروپا و شمال آفریقا به خاورمیانه راه یافت. اولین مورد این آفت در اکتبر ۲۰۱۰ در ایران مشاهده شد. ظرف کم‌تر از یک سال، ۲۶ استان کشور آلوده شدند. این آفت محصول گوجه‌فرنگی را هدف قرار می‌دهد - که یکی از محصولات مهم ایران است. در واکنش به این معضل، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد راهنمایی را برای تشخیص و کنترل آفت تدوین نمود. در ایران، این پروژه با تولید نشاء سالم گوجه‌فرنگی کمک کرد تا خسارت احتمالی به حداقل برسد. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد دانش فنی خود را در اختیار کارشناسان و فعالان ایران قرار داد تا گلخانه‌های ایمن ایجاد کرده و از آنها در مقابل آفات حفاظت نموده و ماشین‌آلات کاملاً اتوماتیک کاشت گوجه‌فرنگی را ارتقاء بخشند. پیرو فعالیت‌های سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد ۶۰۰ کارشناس ایرانی و ۷۴۰ کشاورز محلی در زمینه نحوه تولید کارآمد گوجه‌فرنگی و مدیریت آفات آموزش دیدند.

در مناطق حفاظت‌شده جوامع محلی اجراء شدند.

زیست‌کره

سازمان محیط زیست ایران، مضمون ذخایر زیست‌کره یونسکو را به عنوان ابزاری محوری در حفاظت از محیط زیست اتخاذ نمود. از این ابزار برای پاسخ‌گویی به مدیریت منابع طبیعی فرامرزی، خصوصاً حفاظت و احیای دریاچه‌های هامون به کار گرفته شد.

رویکردهای مشارکتی

سازمان ملل متحد در برنامه‌ریزی، اجراء و ارزشیابی ابتکار عمل‌های مدیریت مشارکتی

و یکپارچه خاک و جنگل از جوامع محلی و نهادهای استانی و محلی حمایت نمود. این ابتکار عمل‌ها در سطح روستا و آبخیز اجراء شدند. این رویکردها بر پایه راهبردهای اجرائی جهت پاسخ‌گویی به نیازهای موجود و طولانی مدت اجتماعی-اقتصادی استوار بودند. این ساز و کارها شامل شورای مدیریت مشارکتی منابع روستا، شوراهای روستاها، برنامه‌ریزی در سطح روستا برای مدیریت مشارکتی و یکپارچه خاک و جنگل و برنامه‌ریزی در سطح آبخیزها بودند. اصلاحات در سیاست‌ها و قوانین نیز از این رویکردهای مشارکتی حمایت کردند. از تمامی گروه‌های ذینفعان از جمله جوامع محلی دعوت شد تا در مدیریت تنوع زیست‌محیطی و منابع طبیعی مشارکت نمایند. این مداخلات به صورت آزمایشی اجراء شده و سپس در ۴۵ منطقه در ۲۲ استان از ۳۱ استان ایران تعمیم یافت. الگوی یکپارچگی در تمامی مداخلات به کار گرفته شد که از طریق آن به مسائل فقر/اقتصادی و زیست‌محیطی پاسخ داده شد. این امر، علاوه بر سایر مزایایی که به همراه داشت، جوامع محلی از جمله زنان و جوانان را توانمند ساخت.

ارزش‌گذاری منابع طبیعی

سازمان ملل متحد، با اجرای مداخلات خود، در بهبود اصلاح دستورالعمل‌های مدیریت اطلاعات انرژی (EIA) موثر بود. این دستورالعمل‌ها برای ارزیابی میزان پیشرفت پروژه‌ها توسط بخش‌های مختلف در زیست‌بوم‌های کوهستانی زاگرس مرکزی به کار گرفته شدند. در این راستا، ۲ الگوی دیگر برای ارزش‌گذاری منابع طبیعی (خدمات زیست‌بوم) تدوین و اجراء شدند. بیش از ۲۰ هزار نفر از جوامع روستایی در مدیریت منابع طبیعی در بیش از ۴۵ پروژه پایلوت در سراسر کشور مشارکت داشتند.

طوفان شن و گرد و غبار

سازمان ملل متحد با حمایت از مدیریت مناطق مستعد فرسایش خاک در ۲۰ استان در کنترل منابع ایجاد طوفان گرد و غبار مشارکت کرد.

مواد از بین برنده ازون

سازمان ملل متحد در تلاش‌های مدیریت کارآمد عناصر شیمیایی - خصوصاً مواد از بین برنده ی ازون نیز سهمیم بود. با اجرای

از بخش‌ها جهت تطبیق و سازگاری با تغییر اقلیم حمایت نمود. این تلاش‌ها بخش‌های ذیل را پوشش دادند: کشاورزی، مدیریت منابع طبیعی، جنگل‌داری، شیلات، مدیریت دامپروری و مدیریت منابع آب. یکی از دستاوردهای این فعالیت‌ها، آموزش بیش از ۱۳ هزار ایرانی در رابطه با اجرای فعالیت‌های مربوطه است. علاوه بر این، محصولات دانش بنیان و فرایندهای اجرائی استاندارد جهت بهینه‌سازی و هماهنگی رویکردهای جامعه محور برای سازگاری و کاهش تغییر اقلیم تدوین شدند. طی دوره گزارش‌دهی، اولین ایستگاه پایش فرسایش باد در ایران ساخته شد. این ایستگاه در حال حاضر در پایش تأثیر فعالیت‌های احیاء و بازتوانی کاهش فرسایش باد به جوامع محلی یاری می‌رساند. مناظر فرسایش یافته جهت تضمین تأمین پایدار کالا و خدمات اکولوژیکی و بهبود کاربری پایدار و فعالیت‌های معیشتی احیاء شدند.

● گازهای گلخانه‌ای (GHGs)

همچنین، سازمان ملل متحد در تدوین یک راهبرد و برنامه عمل ملی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و سازگاری با تغییر اقلیم از دولت حمایت نمود. با کمک سازمان ملل متحد، تفاهم‌نامه‌ای بین وزارت صنایع و موسسه فناوری اتریش (تحت نظارت وزارت محیط زیست اتریش) امضاء شد. هدف از این تفاهم‌نامه اجرای یک نظام مداخلاتی برای دستیابی به حرکت به سوی صنعت کم کربن در بخش صنعتی در ایران است. انتظار می‌رود که این امر منجر به تدوین سیاست‌هایی گردد که در تمامی بخش‌ها همبستگی ایجاد نموده و تأثیری ترکیبی بر ایجاد مشاغل، کاهش انتشار دی اکسید کربن، حفاظت از محیط زیست و رقابت داشته باشد.

● آفت‌کش‌ها و آلاینده‌ها

با بودجه‌های تخصصی از سوی بنیاد جهانی محیط زیست و همکاری این بنیاد با وزارت بهداشت، مانند آفت‌کش‌های منسوخ (مانند د.د.ت) با موفقیت از میان برداشته شدند. این امر با استفاده از نظام مدیریت کارآمد زباله‌های جامد که بر پایه ابتکار عمل اجتماع محور در خلیل‌شهر مازندران اجراء شد، تحقق یافت. تضمین برنامه ایمنی آب باعث بهبود ایمنی آب در ۱۲ منطقه شد.

است. مواد از بین برنده ازون، سیلکوپنتان جایگزین هیدرو کلرو فلورو کربن ۱۴۱ بی شده است. سیلکوپنتان یک عامل دمنده طبیعی است که خاصیت از بین بردگی ازون را ندارد. متعاقباً تقریباً ۵۰۰ تن از هیدرو کلرو فلورو کربن ۱۴۱ بی در سال کاسته شد.

● بهینه‌سازی مصرف انرژی

سازمان ملل متحد در فرهنگ‌سازی مصرف بهینه انرژی برای کارکنان بخش‌های ویژه صنعت مشارکت داشت. این امر با اجرای برنامه‌هایی با هدف بهبود مکاتبات، ارتقاء آگاهی و برنامه‌های تغییر نگرش تحقق یافت. پنج گفتمان مصرف بهینه انرژی با مشارکت بیش از ۵۵۰ نفر از کارکنان مهندسی صنایع در عرصه چندین استان صورت پذیرفت. آموزش‌های در محل بسیار گسترده‌ای در رابطه با استانداردهای نظام مدیریت انرژی در چند بخش صنعتی برگزار شد. این اولین بار بود که آموزش‌هایی از این دست در ایران ارائه شدند. این آموزش‌ها ارزشیابی شده و بر اساس ارزیابی‌های انجام شده میزان انرژی ذخیره شده برابر با ۳۶۵،۰۰۰ بشکه نفت و ۷۴،۰۰۰ تن کاهش در انتشار دی اکسید کربن دیده شد. [گزارش UNIDO] علاوه بر این، با کمک سازمان ملل متحد، آموزش بهبود سیستم هوای فشرده برای کارشناسان انرژی و صنایع برای اولین بار در ایران برگزار شد. ابزار سیاست‌گذاری بازار محور در تجارت انتشار کربن و بهره‌برداری بهینه انرژی نیز برای اولین بار به دولت ایران معرفی شدند. در نتیجه تلاش حمایت سازمان ملل متحد از برنامه دولت، انتشار ۳۴۵ تن عنصر از بین برنده ازون، یعنی هیدرو کلرو فلورو کربن ۱۴۱ بی در ۱۹ شرکت کاهش یافت که ۱۱ مورد آن توسط سازمان ملل متحد و ۸ مورد آن توسط دولت انجام شد.

● تغییر اقلیم

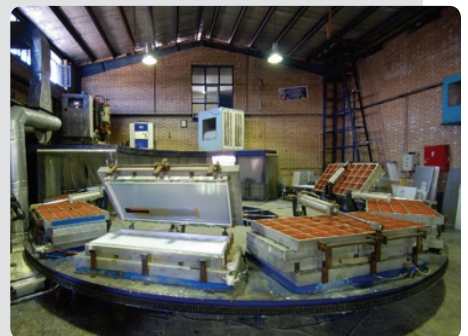
با حمایت فنی و مالی سازمان ملل متحد، سومین گزارش ملی ایران در رابطه با چارچوب کنوانسیون تغییر اقلیم سازمان ملل متحد (UNFCCC) تدوین و نهایی گردید. این اطلاعات شدت، ماهیت و الگوی پیش‌فرض چالش‌های پیش‌رو برای ایران در آغاز تغییر اقلیم را نشان داد. سازمان ملل متحد از تلاش‌های ایران جهت ظرفیت‌سازی در طیفی

مرحله اول نقشه راه ملی، سازمان ملل متحد به ایران کمک کرد تا از مرحله تولید ۲۹،۳ مواد تخلیص ازون هیدروکلوروفلورا کربن‌ها تا پایان سال ۲۰۱۶ خارج شود. این امر با تخصیص منابع مالی و تسهیل انتقال تجهیزات محافظ ازون به داخل کشور محقق گردید. سازمان ملل متحد در تدوین نهایی دومین مرحله نقشه راه کاهش مصرف هیدروکلوروفلورا کربن در ایران نیز مشارکت داشت. علاوه بر این، سازمان ملل متحد فناوری جدیدی را به کشور معرفی نمود. این داده‌ها نه تنها تأثیرات زیست‌محیطی مثبت بلکه افزایش کارایی یخچال‌ها و سطح کلی رقابتی صنایع را به همراه داشت. در راستای حرکت به سوی پروتکل مونترال، ۵۰٪ هیدرو کلرو فلورو کربن ۱۴۱ بی ایران برطرف شده

سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

کاهش برون‌داد عناصر تخلیص اوزون در ایران

همکاری سازمان توسعه صنعتی ملل متحد در راستای پروتکل مونترال منجر به کاهش انتشار حجم کثیری از هیدروکلوروفلورا کربن‌هایی (به ویژه HCFC-۱۴۱b) گردید که به‌طور خاص در ایران تولید می‌شوند. سیلکوپنتان - عنصر دمنده طبیعی بدون پتانسیل تخلیص اوزون - جایگزین عناصر تخلیص اوزون (HPMP) شد. تأثیرات مثبت زیست‌محیطی این فناوری جدید منجر به افزایش مصرف بهینه انرژی در یخچال‌ها شد. علاوه بر این، در نتیجه تلاش‌های سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و آژانس توسعه آلمان (GIZ) انتقال فناوری صورت گرفت، فرصت‌های شغلی به وجود آمد و مهارت‌های فنی توسعه یافت.

تکنولوژی‌های جدید در کارخانه‌های ایران به از بین بردن هیدرو کلرو فلورو کربن‌ها کمک می‌کند. منبع: یونیفد/ایران

مدیریت بلایای طبیعی

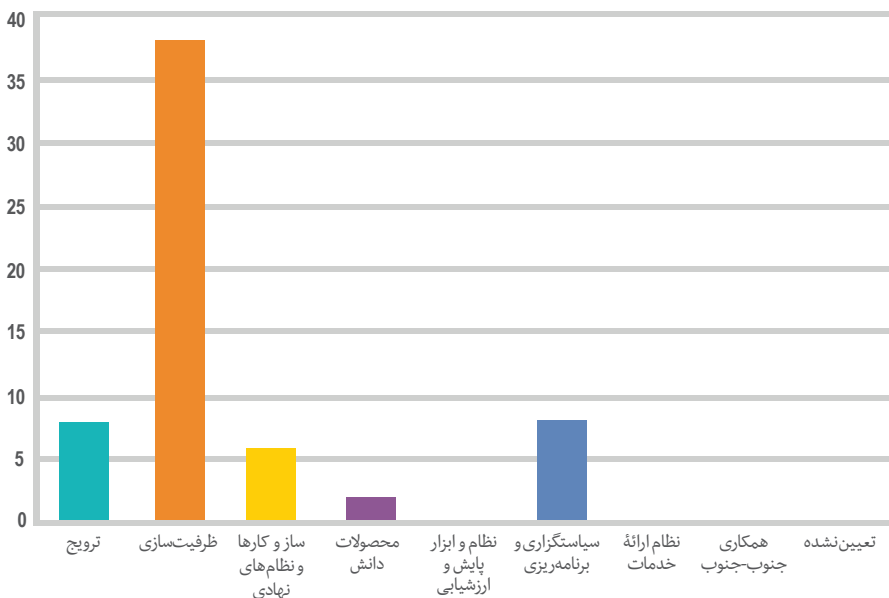
تخصیص یافته بود. به طور کل ۶۲ نتیجه طی مدت گزارش‌دهی ثبت شده‌اند. حمایت سازمان ملل متحد متمرکز بر ظرفیت‌سازی در این حوزه بوده است (شکل ۹).

آندف سه دستاورد را در این حوزه پیش‌بینی نموده است. حدود ۱,۹ میلیون دلار بودجه برای سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲ برای دستیابی به نتایج مربوط به مدیریت بلایای طبیعی

تعداد و توزیع نتایج آندف در مدیریت بلایای طبیعی برای هر گروه از برنامه‌های حمایت فنی

شکل

و کاهش بحران در تهران در تدوین و به روز رسانی سالانه طرح ارزیابی/کاهش خطر زلزله در تهران حمایت نمود. این امر با رویکرد چند بخشی تحقق یافت. همچنین سازمان ملل متحد از سازمان ملی مدیریت بحران در تدوین استانداردهای ملی برای کاهش خطر بلایا از

با همکاری سازمان ملل متحد، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی ایران راهبردها، قوانین و شاخص‌های ریسک را شناسایی و تدوین نمود. این برنامه‌ریزی ملی آگهانه در دو بخش - آموزش و توسعه شهری و روستایی - صورت پذیرفت. سازمان ملل متحد از سازمان مدیریت

زلزله در تهران نیز حمایت نموده است. در نتیجه، رازیایی ریسک لرزه‌ای با موفقیت در شهر گرگان انجام شد. علاوه بر این، سازمان مدیریت و کاهش ریسک در تهران ۲ ماژول جدید برای تخریب زلزله در ایران و نرم‌افزار برآورد آسیب به وجود آورد. این ماژول‌های جدید به برآورد تخریب لرزه‌ای در بیمارستان‌ها و جاده‌ها می‌پردازند.

سازمان ملل متحد در تلاش‌های منطقه‌ای نیز مشارکت داشت که ایران با همکاری سه کشور همسایه - افغانستان، پاکستان، ترکمنستان - آغاز کرده بود. این امر با برگزاری برنامه‌های آموزشی منطقه‌ای با هدف مشارکت رسانه‌ها با نظام مدیریت بحران ملی تحقق یافت.

توسعه ملی؛ (۲) تدوین راهبرد و برنامه عمل مدیریت خطر بحران؛ و (۳) حرکت به سوی سازگاری مناطق روستایی و شهری از این سازمان حمایت نمود. این امر با تکمیل مطالعات و تحقیقات در زمینه شرایط موجود، تحلیل خلاءها و ارزیابی نیازها خطرات و آسیب‌پذیری‌ها در بخش‌های مرتبط کاهش آسیب بلایا تحقق خواهد یافت. سازمان ملل متحد در جهت تدوین یک الگوی ملی برای ارزیابی ریسک در مناطق شهری حمایت مالی و فنی به عمل آورده است. هدف از این کار تضمین پیشگیری کارآمد، پاسخگویی و بازتوانی از شرایط بحران بوده است. همچنین از طراحی طرح کاهش و مدیریت ریسک

جمله آموزش و ارزشیابی مدیران و کارشناسان کاهش خطر بلایا در همه سطوح حمایت نمود. این استانداردها به تصویب وزارت کشور رسیده و متعاقباً توسط سازمان ملی مدیریت بحران اجراء شد.

با حمایت سازمان ملل متحد، ساز و کار هماهنگی ملی با مشارکت ۲۵ آژانس کاهش آسیب بلایا به وجود آمد. در نتیجه با همسان سازی رسات‌ها، ۸۰٪ آژانس‌های درگیر در کاهش آسیب بلایا منابع مالی برای رسیدگی به کاهش آسیب بلایا تأمین نمودند. سازمان ملل متحد با ارائه کمک‌های فنی به سازمان مدیریت بحران در حوزه‌های: (۱) مفاهیم یکپارچه کاهش آسیب بلایا در طرح ششم

صندوق جمعیت ملل متحد

توانمندسازی جوانان جهت فعالیت با جوامع آسیب‌دیده از بحران

سازمان جوانان جمعیت هلال احمر ایران (IRCS) با مشارکت UNFPA پروژه مشترکی را در سراسر کشور اجرا کرد. هدف از این پروژه ارتقاء سطح آگاهی و بهبود ظرفیت اعضای سازمان جوانان جمعیت هلال احمر ایران در حوزه بهداشت باروری در زمان بحران بود. صندوق جمعیت ملل متحد از تدوین مفاد آموزشی مناسب برای جوانان حمایت نمود که بر مبنای راهنمای مجموعه خدمات پایه تنظیم گردید و در سطح بین‌المللی (MISP) به رسمیت شناخته شده است. MISP شامل مجموعه اقدامات ضروری جهت پاسخ‌گویی به نیازهای بهداشت باروری در زمان بروز بحران‌های انسانی است. با استفاده از این مجموعه و حمایت صندوق جمعیت ملل متحد دوره‌های آموزشی در استان‌های گوناگون برگزار گردید. طی بیش از ۳ سال، بیش از ۵۰۰ عضو جوان و بیش از ۸۰ تسهیلگر آموزش دیدند. این ابتکار عمل از سوی سازمان جوانان جمعیت هلال احمر ایران در حال اجراء بوده و دوره‌های آموزشی مستمر در سراسر استان‌ها برگزار می‌شوند.

شرکت کنندگان دوره آموزش آموزشگران با عنوان بهداشت باروری در بحران. منبع: صندوق جمعیت ملل متحد ایران

یونسکو

کاهش ریسک بحران و سازگاری با اقلیم

یونسکو در برگزاری کنفرانس سالانه بین‌المللی لرزه‌شناسی و مهندسی زمین لرزه مشارکت داشته است. همچنین، یونسکو به عنوان یکی از اعضای ائتلاف جهانی کاهش ریسک بحران و سازگاری در بخش آموزش، از طرح افزایش ایمنی مدارس در ایران حمایت کرده است. دومین نشست مدیران مدارس این ۱۳-۱۲ مهر ماه ۱۳۹۴ در تهران برگزار شد. در این نشست بحث شد که دولت‌ها چگونه می‌توانند در سطح ملی و محلی به تعهدات خود برای ایجاد مدارس ایمن جامه عمل بپوشانند. همچنین، یونسکو از اجرای طرح مانورهای آزمایشی ملی زمین لرزه و ایمنی در ایران حمایت نموده و از مقامات افغانستان، پاکستان و ترکمنستان دعوت نمود تا در این مانورها شرکت نموده و از تجارت ایران بهره‌مند گردند.

پوستر کنفرانس سالانه بین‌المللی لرزه‌شناسی و مهندسی زمین لرزه. منبع: یونسکو ایران

برنامه اسکان بشر ملل متحد

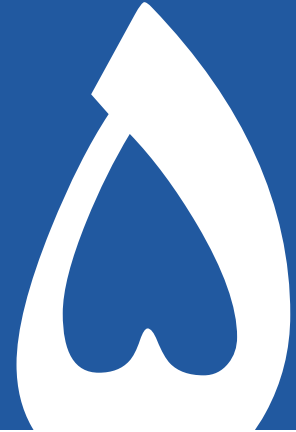
ظرفیت‌سازی در مدیریت کاهش آسیب بلایا

ایران بر روی چندین خط گسل بزرگ قرار گرفته و به این ترتیب یکی از کشورهای فعال از نظر لرزه‌ای در جهان است. برنامه اسکان بشر ملل متحد و وزارت‌خانه راه و شهرسازی و سازمان‌های مربوطه در ایران، به صورت مشترک مجموعه دوره‌های آموزشی را با هدف رشد و گسترش ظرفیت‌ها در حوزه‌های مختلف مشمول در منشور این آژانس سازمان‌دهی و برگزار کردند. طی سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۵، ۴۴۰ کارشناس و مقام تصمیم‌گیرنده در دوره‌های آموزشی با عنوان مقاومت شهری، مدیریت کاهش آسیب بلایا و توسعه پایدار شرکت نمودند. در طرح جدید تدوین شده هدف آموزش ۱،۵۰۰ کارشناس تا پایان سال ۲۰۱۷ است.

دوره آموزشی مدیریت کاهش خطر بلایا. سازمان نوسازی شهری، ۲۰۱۶. منبع: هیئت‌اتحاد ایران

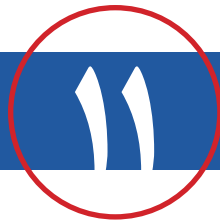
پیشگیری و کنترل مصرف مواد مخدر

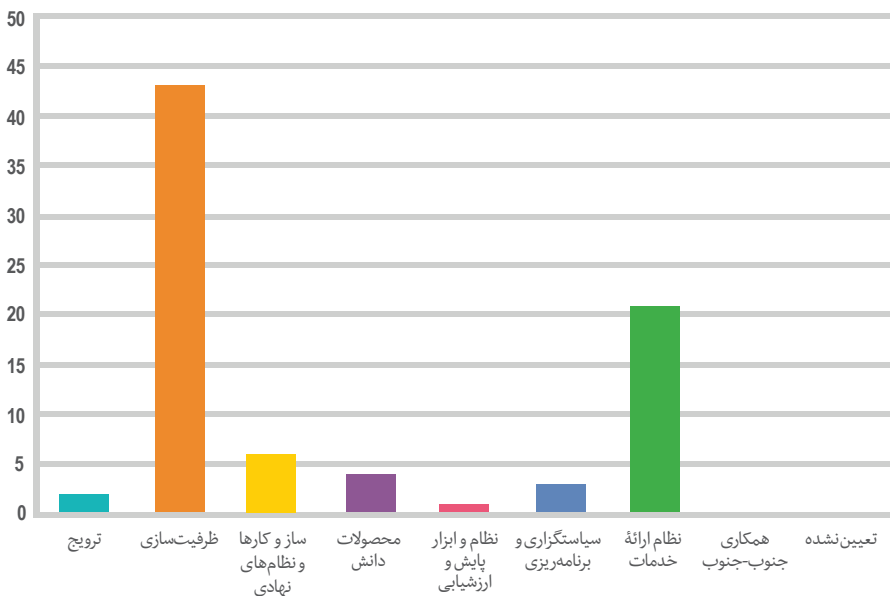
ملل متحد اساساً در بخش ظرفیت‌سازی و ارائه خدمات بوده است (شکل ۸). از چهار دستاورد مربوط به حوزه کنترل و پیشگیری مصرف مواد مخدر، بخش عمده بودجه برای دستاورد ۵،۱ و ۵،۴، به ترتیب پیشگیری اجتماع محور و قاچاق هزینه شد (شکل ۱۱).

آندف چهار دستاورد در این حوزه پیش‌بینی نموده است. مبلغ کل مصارف سازمان ملل متحد در حوزه کنترل و پیشگیری مصرف مواد مخدر جهت دستیابی به نتایج مذکور، ۶،۹ میلیون دلار است. ۷۸ نتیجه طی دوره گزارش‌دهی ثبت شده‌اند. حمایت سازمان

تعداد و توزیع نتایج آندف در حوزه کنترل و پیشگیری مصرف مواد مخدر در هر گروه از برنامه‌های حمایت فنی

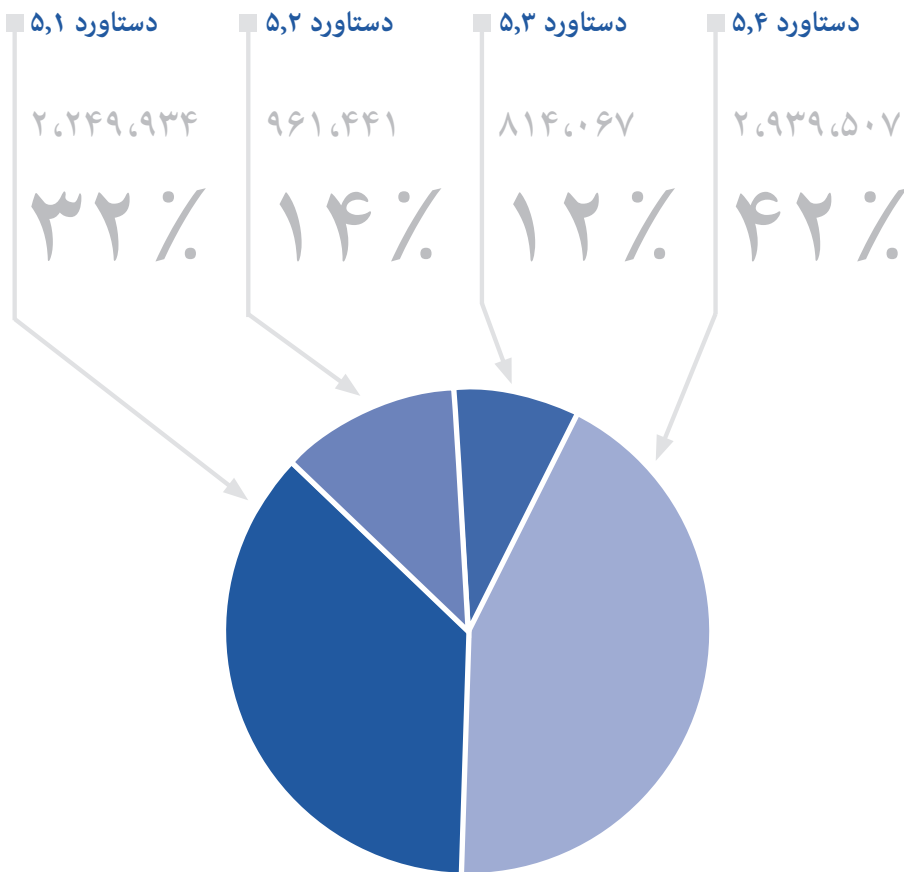
شکل

مصارف آندف به دلار در حوزه کنترل و پیشگیری
مصرف مواد مخدر برای هر دستاورد

۱۲

شکل

پیشگیری اجتماع محور

دستاورد
۵,۱

است. حمایت سازمان ملل متحد منجر به اجرای فعالیت‌های اجتماع محوری شد که در مدارس، دانشگاه‌ها و جوامع گوناگون در طیف گسترده برگزار شد. این فعالیت‌ها گروه‌های مختلف مانند خانواده‌ها، دانش‌آموزان و همسران مصرف‌کنندگان مواد مخدر را هدف قرار داد. در مقایسه با سال ۲۰۱۲، در بخش پیشگیری اجتماع محور، پیشرفت چشمگیری حاصل شده است. تعداد و سطح مشارکت مخاطبان اصلی پیشگیری از مصرف مواد مخدر افزایش یافته است - خصوصاً در وزارت آموزش و پرورش و وزارت بهداشت. ایران با رویکرد پیشگیری از سوء مصرف مواد مخدر در حال حاضر از سطح مداخلات شفاهی به اجرای

در حمایت از سیاست‌های دولت، سازمان ملل متحد در دوره گزارش‌دهی، برخی برنامه‌های پیشگیری از مصرف مواد مخدر تدوین و معرفی نمود. این برنامه‌ها عبارتند از پیشگیری از مصرف مواد مخدر بین همسران مصرف‌کنندگان مواد مخدر و تلاش در جهت تقویت برنامه‌های مدارس. اغلب این تلاش‌ها بعدها توسط دولت ایران ادامه یافته و در طیف گسترده‌تری با بودجه دولت اجرا شدند. برنامه همبستگی مدارس و خانواده برنامه پیشگیری خانواده اساساً توسط انگلستان تدوین شده و مطابق با شرایط ایران بومی‌سازی و توسط سازمان ملل متحد به اجرا درآمد. این برنامه هم اکنون برای اجرای دراز مدت در سراسر کشور توسط دولت ایران در نظر گرفته شده

متناسب طراحی شده‌اند. شایان ذکر است که حوزه جغرافیایی و سطح پوشش برنامه‌های پیشگیری در استان‌های مختلف افزایش یافته است. در حال حاضر، تمرکز بر آموزش مهارت - خصوصاً برنامه‌های آموزش مهارت زندگی و مهارت فرزندپروری - است.

برنامه‌های پیشگیری از مصرف مواد حرکت کرده است. در حال حاضر، تعداد زیادی از برنامه‌های شواهد محور جایگزین برنامه‌های تدوین شده مستقیم (که اغلب شواهد محور نیستند) شده‌اند. این برنامه‌ها اغلب در سطح پیشگیری اولیه هستند که قبل از اجراء به طور

درمان و بازپروری

دستاورد
۵،۲

گسترده آنها در بخش مراقبت‌های بهداشتی اولیه با حمایت بودجه‌های مالی دولت بودند. نقطه قوت این که دولت مداخلات غیر دارویی، مداخلات بازپروری و روانی-اجتماعی را به رسمیت شناخته و مداخلاتی را برای درمان جوانان و زنان مصرف‌کننده مواد مخدر تدوین نموده است. در حال حاضر، دولت در حال اجرای برنامه‌هایی در حوزه‌های فوق‌الذکر است.

مشارکت‌های سازمان ملل متحد در تقویت پاسخ‌گویی در حوزه درمان و بازپروری سوء مصرف مواد موثر بوده است. به عنوان مثال، سازمان ملل متحد از بهبود پاسخ ایران در رسیدگی به معضل محرک‌های از نوع امفتامین (ATS) حمایت نمود. در این راستا، راهنمای مداخلات مختصر محرک‌های از نوع امفتامین تدوین و به صورت آزمایشی اجراء شدند. موفقیت این برنامه‌های آزمایشی مشوق اجرای

HIV : در بین مصرف‌کنندگان تزریقی

دستاورد
۵،۳

همسران مصرف‌کنندگان مواد مخدر در اجتماع و بهبود برنامه‌های سل/HIV در نظام بازداشت شد که اغلب محیط مناسبی برای گسترش ویروس در میان مصرف‌کنندگان مواد مخدر هستند. تمرکز اصلی این برنامه‌ها بر پیشگیری

حمایت سازمان ملل متحد از دولت ایران باعث موفقیت در اجرای دو برنامه جدید جهت پاسخ‌گویی به انتقال HIV در بین مصرف‌کنندگان مواد مخدر شد. این مداخلات شامل برنامه‌های پیشگیری از HIV در میان

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم ملل متحد

«اکنون از خود، سلامت و زندگی خویش آگاهم!»

توسط دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد با بودجه تخصیصی کشورهای نروژ، آلمان و سوئد در ۱۴ استان برگزار شد.

آموزش آموزشگران در مشهد ۲۰۱۲. منبع: دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد ایران

اعظم دو فرزند دارد و پس از محکومیت زندان همسرش مجبور شد به تنهایی سرپرستی فرزندانش را بر عهده گیرد. همسرش اعتیاد به مواد مخدر داشت. تنهایی و ناچاری اعظم را نیز درگیر مواد مخدر نمود. اما دوره آموزشی پیشگیری از مصرف مواد مخدر که از سوی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد برگزار شد به اعظم کمک کرد تا با تنش و استرس خود دست و پنجه نرم کند: «اکنون کار می‌کنم و درآمد دارم. به خودم فکر می‌کنم، به سلامتی و زندگی خودم. واقعیت زندگی را پذیرفته‌ام.» همسر اعظم اکنون بخشوده و از زندان آزاد شده است. با استفاده از دانش و تجربیات خود در تلاش است تا به همسرش در ترک اعتیادش کمک کند. آموزش همسران مصرف‌کنندگان مواد مخدر

دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم ملل متحد

سگ‌های پلیس در کشف و ضبط ۱۵ درصد مواد مخدر ایران نقش دارند

جرم ملل متحد، سگ‌های مواد یاب را در اختیار پلیس مبارزه با مواد مخدر این کشور قرار داده و در آموزش سگ‌ها و مربی‌های آنها برای کشف مواد مشارکت و همیاری داشته است. در سال ۲۰۱۴، نیروی انتظامی ایران، بیش از ۵۰۰ تن مواد مخدر گوناگون را کشف و ضبط نمود. این رقم شامل بیش از ۱۳ تن هروئین است که ارزش آن در بازار اروپا بالغ بر ۵ میلیارد دلار است. سگ‌های پلیس حدود ۷۵ تن مواد مخدر گوناگون شامل مشتقات تریاک، متامفتامین کانابیس و سایر داروهای صنعتی را کشف نمودند. در حال حاضر، با در اختیار داشتن بیش از ۱۵۰ سگ مواد یاب و قابلیت چشمگیر کشف و توقیف حجم بالای مواد مخدر، ایران مرکزی موفق مبارزه با مواد مخدر در منطقه به شمار می‌رود. منابع مالی این پروژه توسط کشورهای ژاپن و دانمارک تأمین شده است.

کشف و ضبط ۸۰٪ محموله‌های قاچاق تریاک و ۳۲٪ محموله‌های قاچاق هروئین در سطح جهانی توسط ایران صورت گرفته است. دفتر مقابله با مواد مخدر و

واحد سگ‌های مواد یاب (K۹) پلیس مقابله با مواد مخدر. منبع: دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد

برنامه‌های کاهش آسیب بهبود چشمگیری یافت. در نتیجه، تعداد افراد تزریق کننده مواد که از بسته‌های خدماتی بهره‌مند می‌شوند از ۱۰٪ در سال ۲۰۱۳ به ۴۰٪ در سال ۲۰۱۶ افزایش یافت. حوزه‌های برنامه مراقبت و درمان اچ‌آی وی توسط سازمان جهانی بهداشت تحلیل و اجرایی شد. متعاقباً، راهنمای راهبردی جهت تعمیم خدمات و پوشش آنها تدوین گردید.

از HIV در میان جوامع آسیب دیده از مصرف مواد مخدر، بهبود ظرفیت ارائه خدمات در سطح میدانی در میان جامعه و همچنین نظام بازداشت بود. سازمان ملل متحد در اجرای موفقیت‌آمیز ابتکار عمل‌های ترویجی گسترده جهت کاهش تبغیض علیه مصرف کنندگان مواد مخدر از دولت حمایت نمود. پیرو این حمایت، ظرفیت تأمین کنندگان در اجرای

قاچاق

دستاورد
۵,۴

کارکنان کاربرد دارند. علاوه بر این، تلاش‌های سازمان ملل متحد در خرید ابزار فنی، کیت‌های آزمایش مواد مخدر و تجهیزات به طور چشمگیری کیفیت مداخلات مربوط به مبارزه با جرایم سازمان یافته در ایران را بهبود بخشیده است. ابتکار عمل‌های ظرفیت‌سازی با حمایت سازمان ملل متحد منجر به بهره‌برداری موثر و کارآمد از روش‌های نوین در پاسخ‌گویی به تهدیدهای جرایم سازمان یافته فراملی شد. علاوه بر این، با همکاری‌ها و هماهنگی‌های زیر منطقه‌ای، سطح کلی پاسخ‌گویی به جرایم سازمان یافته فراملی (و ملی) بهبود یافت.

سازمان ملل متحد از تقویت ظرفیت‌ها در پیشگیری از قاچاق غیرقانونی مواد مخدر و همچنین قاچاق کالاهای فرهنگی حمایت نمود. به عنوان مثال، ظرفیت‌ها در کاربرد نرم‌افزای جدیدی که جهت پیشگیری از این گونه قاچاق غیر قانونی و بهبود سطح پیشگیری افزایش یافتند. علاوه بر این، اقدامات پیشگیرانه قاچاق غیرقانونی اقلام فرهنگی با برگزاری دوره‌های ظرفیت‌سازی برای مدیران موزه‌ها، سازمان‌های مردم نهاد مربوطه و مقامات نیروی انتظامی صورت گرفت. مفاد این آموزش‌ها در فعالیتهای روزمره نیروهای پلیس، کارشناسان و سایر

درس‌های آموخته و راه پیش‌رو

کودکان در زنگ تفریح در حال خنده
و بازی هستند. این عکس در مدرسه
سی امام مهدی در روستای کرمان، شهر
میناب گرفته شده است.
عکس: ویدا منتخب / یونیسف ایران

تحلیل فوق و نمونه‌های ارائه شده نشان می‌دهند که نظام سازمان ملل متحد از دولت ایران در پیشبرد اولویت‌های این کشور طی دوره گزارش‌دهی حمایت نموده است. در همین مدت، دولت ایران، با مشارکت و ابراز علاقه به برنامه‌های مربوط به آندف در همه سطوح، مالکیت خود را نسبت به فرایند آندف نشان داد. دولت ایران، فعالانه در سطوح بالا، هم در جلسات کمیته راهبری آندف و هم در جلسات گروه مشاوران فنی (TAG) مشارکت داشت. وزارت‌خانه‌های گوناگون نیز - در سطح عملیاتی - با آژانس‌های توسعه همتای سازمان ملل متحد همکاری نمودند. این رویکرد پایه‌گذار تناسب آندف با اولویت‌های ملی در سطح اهداف گسترده‌تر توسعه‌ای ایران بود.

آژانس‌های مختلف در گزارش‌دهی نتایج از طریق UNMET دقت چشمگیری داشتند. با این حال، هنوز فرصت بسیاری برای بهبود وجود دارد. تفاوت‌های موجود در دوره‌های گزارش‌های سالانه هر آژانس سازمان ملل متحد، هم در زمان‌بندی و هم قالب گزارش‌دهی، تجمیع تعداد و ماهیت نتایج حاصل از فعالیت‌های سازمان ملل متحد را دشوار می‌سازد. این که در گزارشات سالانه هر کدام از آژانس‌های سازمان ملل متحد چه چیزی «نتیجه» تلقی می‌شود نیز متفاوت است. درس‌های مهم آموخته از اجرای آندف در دوره ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ عبارتند از:

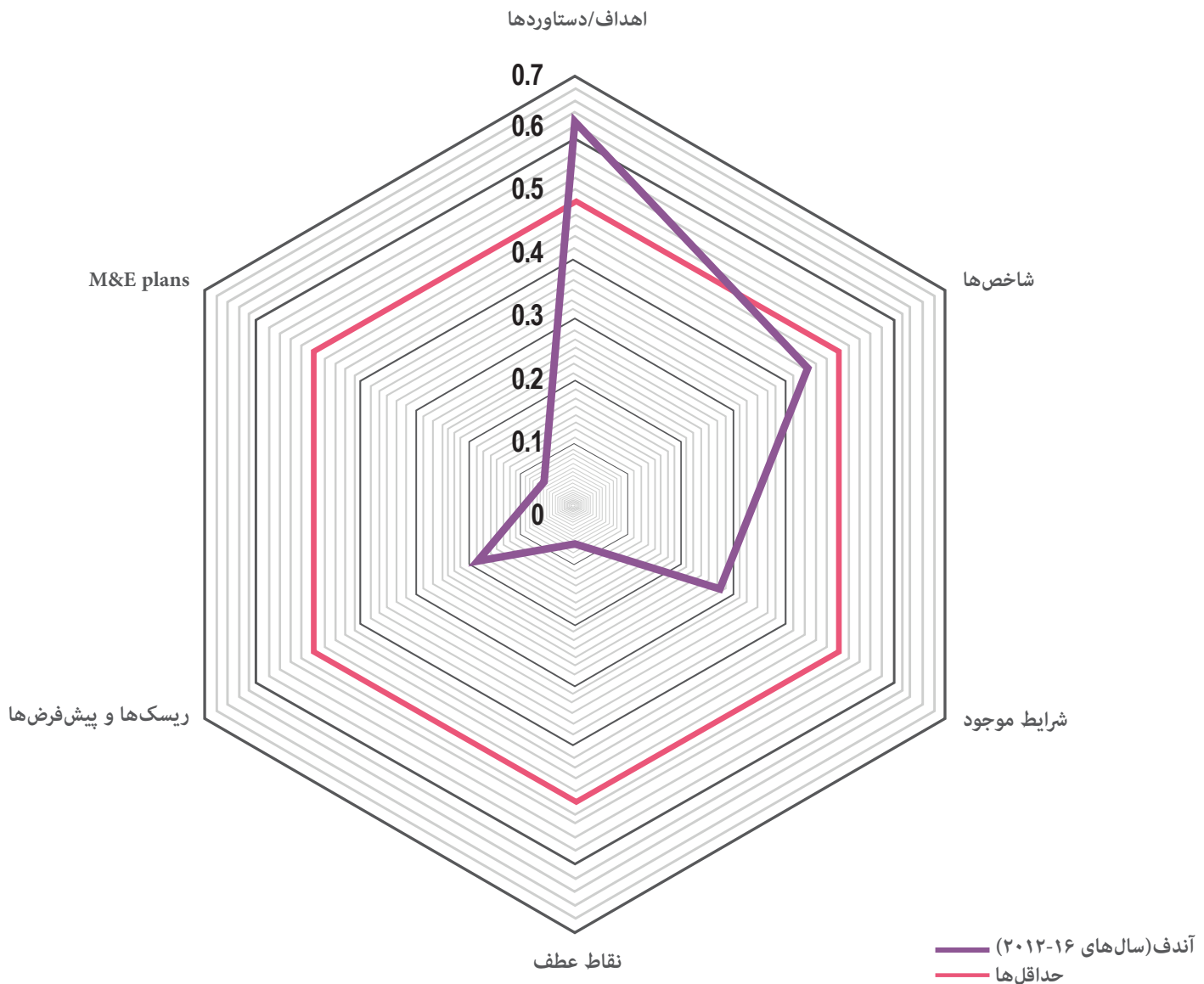
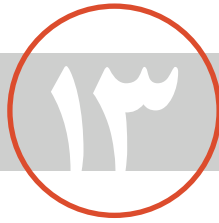
دشواری ارزشیابی آندف

کمیته عالی رتبه راهبری چارچوب کمک‌های توسعه‌ای ملل متحد در راستای تعهدات خود تحت آندف بین سال‌های ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ از گروه پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد تقاضا نمود تا امکان ارزیابی آندف را انجام دهد. انتظار می‌رفت که این فرایند منجر به تصمیم‌گیری آگانه در مورد امکان‌سنجی ارزشیابی کامل باشد. امکان‌سنجی ارزشیابی ابزاری است که هدف از آن بازبینی انسجام و منطق یک پروژه یا برنامه است. این ابزار میزان دسترسی به اطلاعات و کفایت آنها را در انعکاس میزان پیشرفت در جهت دستیابی به نتایج را نشان می‌دهند. این ارزیابی‌ها نشان می‌دهند که آیا مداخلات، پس از تکمیل طراحی، بیانگر کارایی در دستیابی به دستاوردهای پیش‌بینی شده هستند یا خیر.

گروه پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد از ابزار امکان‌سنجی ارزیابی استفاده کرد که توسط سازمان بین‌المللی کار طراحی شده است؛ گرچه این ابزار به گونه‌ای طراحی نشده است که مستقیماً امکان ارزیابی آندف را نشان دهد اما به آسانی قابل استفاده برای این هدف بود.^۱ جزئیات مربوط به ابزار و روش امکان‌سنجی ارزشیابی در پانویس ذیل آمده است. ابزار امکان‌سنجی ارزشیابی بر مبنای ۶ حوزه امتیازی را برای آندف در نظر می‌گیرد: اهداف، شاخص‌ها، شرایط موجود، نقاط عطف، ریسک‌ها و پیش‌فرض‌ها و برنامه‌ریزی پایش و ارزشیابی. امتیازات پایه در هر حوزه وزن‌گذاری، درجه‌بندی و اصلاح می‌گردند تا امتیاز کلی امکان ارزشیابی محاسبه گردد. این امتیازات باید افزون بر ارزش اسمی باشد تا آندف «غالباً قابل ارزشیابی» تلقی گردد.

۱. کیت منابع ارزشیابی. راهنمای ۱۱: استفاده از ابزار امکان‌سنجی ارزشیابی. سازمان بین‌المللی کار - واحد ارزشیابی (۲۰۱۱).

امکان‌سنجی ارزشیابی آندف ایران برای سال‌های ۲۰۱۶-۲۰۱۲ امتیاز ۱,۶۵ را کسب نمود. این بدان معناست که آندف «امکان بسیار کمی برای ارزشیابی داشته و نیازمند اصلاح و بهبود» است. نمودار رادار فوق نشان می‌دهد که تقسیم امتیاز کلی در ۶ حوزه امکان‌سنجی ارزشیابی چگونه است. تنها در یک حوزه - دستاوردها و برون‌دادها - آندف فراتر از حداقل استاندارد مورد نیاز برای ارزشیابی می‌رود. در مقابل، امتیاز امکان ارزشیابی در ۳ حوزه دیگران - طراحی پایش و ارزشیابی، ریسک‌ها و پیش‌فرض‌ها و نقاط عطف - امتیاز آن کمتر از امتیاز اسمی است. یک فرایند کیفی تکمیلی نشان داد که آندف طرحی شفاف، متناسب و قابل قبول دارد. با این حال، این فرایند نقاط ضعف آن را در حوزه‌های دسترسی و تفکیک اطلاعات، ظرفیت پایش و ارزشیابی و تعهدات نهادی به استانداردهای بالای پایش و ارزشیابی توصیه شده در راهنمای گروه توسعه ملل متحد را نشان داد. باید خاطر نشان شد که آندف برای سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۱۷ ساختار و متنی (از جمله اصول پایه) قابل ارزشیابی دارد.

تغییرات در طراحی پیش‌فرض‌ها، ریسک‌ها و فرصت‌های نوظهور

انتظارات جامعه بین‌المللی از سازمان ملل متحد، منابع مورد نیاز جهت حمایت و همکاری در پاسخ‌گویی به چالش‌های توسعه جهانی و مسائل اقلیمی در سال‌های اخیر به طور چشمگیری افزایش یافته است. برای دستیابی به آرمان‌های توسعه پایدار (SDGs) و تعهدات COP۲۱ جذب سرمایه‌های کافی (دولتی و خصوصی) در تکمیل هزینه‌های رایج دولتی و کمک‌های بین‌المللی نقش مهمی بر عهده دارند.

چارچوب پایش و ارزشیابی آندف دو فرضیه اصلی و دو ریسک را در مورد دستاوردها و برون‌دادها پیش‌بینی می‌کند که عبارتند از:

- پیش‌فرض‌ها: دسترسی به اطلاعات متناسب دولتی.
- پیش‌فرض‌ها: حمایت برای دستیابی به پایداری در پروژه‌ها.
- ریسک: موانع آزمایش الگوهای پیشنهادی.
- ریسک: موانع بومی‌سازی تجربیات موفق جدید.

این پیش‌فرض‌های کلی و ریسک‌ها متناسب هستند. با این حال، پیش‌فرض‌های بنیادین دیگری نیز در تدوین آندف وجود دارند که باید صراحتاً مورد ارزیابی قرار گرفته و پاسخ‌گویی نسبت به آنها وجود داشته باشد. اگر هدف این باشد که آندف ابزاری موثر و کارآمد برای برنامه‌ریزی و مدیریت باشد، این امر ضروری است. این امر به نوبه خود این امکان را برای آندف فراهم می‌سازد تا اقدامات و حمایت هماهنگ و جریان‌سازی شده سازمان ملل متحد را تسهیل نماید. این پیش‌فرض‌ها عبارتند از:

الف

این که نظام سازمان ملل متحد یکپارچه‌تر و هماهنگ‌تر بوده و تغییرات نهادی بنیادین در نظام تصمیم‌گیری، فرایندی و پاسخ‌گویی داخلی (بین‌اژانسی) ایجاد نشود. این امر به نوبه خود این امکان را برای آندف فراهم می‌سازد تا اقدامات و حمایت هماهنگ‌شده و جریان‌سازی شده سازمان ملل متحد را تسهیل نماید.

ب

این که کلیه آژانس‌های سازمان ملل متحد قادر به ارائه طیف گسترده‌ای از خدمات حمایتی از سیاست‌گذاری تا اجرای فعالیت‌های خرد میدانی، در محدوده بودجه‌ای خود باشند بدون این که الزام دستیابی به کارایی در یک حوزه به منزله کاهش تمرکز بر حوزه‌های دیگر باشد.

ج

این که با تدوین اهداف گسترده‌تر و آرمانی، بودجه لازم تأمین شده و نتایج پیش‌بینی شده محقق خواهند شد.

۳

تناسب مستمر دستاوردها و برون‌دادهای آندف با اولویت‌های ملی و ساختار گسترده کشور

نظام سازمان ملل متحد همواره در جهت حمایت از دولت ایران در پیشبرد اولویت‌ها و ساختار گسترده کشور گام بر می‌دارد. در این راستا، آندف دوره ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ متجانس با اهداف پنجمین برنامه ملی توسعه برای سال‌های ۱۳۹۴ - ۱۳۹۱ بود. دامنه آندف بسیار گسترده است. تقریباً هر کدام از فعالیت‌های یا ابتکار عمل‌های متناسب با توسعه اقتصادی و اجتماعی ملی ایران در قالب کلی آندف قابل اجرا هستند. دولت ایران و نظام سازمان ملل متحد مالکیت متقابل نسبت به پیشبرد آندف نشان دادند.

با این حال، دامنه‌ای ویژه برای نظام کلی سازمان ملل متحد و هر کدام از آژانس‌های آن تعریف شده است تا بیشتر بر مزایای نسبتی خود در مقایسه با سایر شرکای توسعه‌ای و ذینفعان داخلی (دولتی و غیر دولتی) تمرکز کنند. این امر بیشتر در محیط‌های کاری جلوه می‌نماید که سایر آژانس‌ها در این شرایط با محدودیت بودجه مواجه هستند.

۴

نیاز به پایش و ارزشیابی بهتر نتایج

همان‌گونه که پیش‌تر در این گزارش گفته شد، برخی بیانات مربوط به دستاوردها و برون‌دادهای آندف باید شفاف‌تر گردند. این دستاوردها و برون‌دادهای شامل نحوه پایش، ارزشیابی و گزارش‌دهی کارآمد کمک‌های سازمان ملل متحد است. به کارگیری عملی بسیاری از نتایج و شاخص‌های آنها برای مجریان دشوار بوده است.

۵

اصلاحات لازم در نتایج قابل انتظار و تخصیص منابع

در برخی موارد، بیان نتایج مهم و یا بسیار پیچیده بودند. در برخی موارد مشاهده شد که برخی نتایج با هم همپوشانی داشته یا موازی بودند. مواردی هم بودند که در آن دو یا چند آژانس برای دستیابی به نتایج با یکدیگر همکاری داشتند. این امر باعث تقویت روحیه پویایی برای همکاری تحت آندف شد. این موارد باید ارتقاء یافته یا در طراحی مراحل چرخه بعدی آندف مدنظر قرار گیرند.

۶

تحقیقات پایه آندف (۱۳۹۵ - ۱۳۹۱)

آندف دوره ۱۳۹۵ - ۱۳۹۱ بر اهمیت پیوند بین شاخص‌های پایه و داده‌ها و تصمیم‌گیری آگاهانه تأکید دارد.^۱ در سند اولیه تعهد شد که «تا ژانویه ۲۰۱۲، دولت و گروه کشوری سازمان ملل متحد در مورد داده‌های پایه به توافق رسیده اهدافی را به کمیته راهبردی پیشنهاد خواهند نمود. شاخص‌های دستاوردها و برون‌دادهای برگزیده از منابع اطلاعاتی رسمی و همراستا با برنامه پنج ساله توسعه، شاخص‌های ملی توسعه و اهداف توسعه هزاره ملی خواهند بود.»^۱ این امر هرگز محقق نگردید. کمیته عالی رتبه راهبردی چارچوب کمک‌های توسعه‌های ملل متحد مشاوران متخصص برای انجام تحقیقات پایه بر مبنای شرایط و ضوابط مورد توافق طرفین به کار گرفت. این مأموریت در ماه اوت ۱۳۹۱ رسماً آغاز گردید. این تحقیق شامل مرور اطلاعات موجود، برگزاری نشست‌ها با افراد کلیدی و آگاه در داخل نهادهای دولتی، آژانس‌های سازمان ملل و ساز و کارهای بین‌آژانسی سازمان ملل متحد مانند گروه پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد بود. تحقیقات پایه متناسب با ۹۷٪ شاخص‌های دستاوردها و ۸۹ درصد برون‌دادهای تمامی حوزه‌های موضوعی آندف بود. با این حال، در برخی حوزه‌های موضوعی آندف خلاءهای اطلاعاتی وجود داشتند. شرایط موجود هر شاخص آندف با ذکر «اطلاعات موجود»، «اطلاعات ناموجود» یا

«شاخص غیر قابل اجراء» تعیین شدند.^۱

اطلاعات موجود در ماتریس نتایج آندف ثبت شدند. همه توضیحات با دقت ثبت شدند. کلیه داده‌ها برگرفته از منابع رسمی دولتی بودند. در مواردی که ارزش‌های متفاوتی در منابع مختلف رسمی منعکس شده بودند، تمامی ارزش‌ها ثبت شدند. در جایی که اطلاعات پایه در دسترس نبودند یا شاخص مورد نظر قابل اجرائی نبود، پایخ ممکن ثبت و منبع آن ذکر شد. متأسفانه، از نظر برنامه‌ریزی، اهداف متعدد به صورت رسمی در سطح دستاورد یا برون داد تعیین شدند. فقدان اهداف مشخص بر امکان ارزشیابی آندف در پایان دوره تأثیرگذار بود. با وجود نیاز به رسیدگی به خلاءهای اطلاعاتی موجود، درس مهم آموخته در تحقیقات پایه سال ۲۰۱۲ این بود که نیاز مبرم به ارتباطات بهتر و تبادل اطلاعات بین شرکا و ذی‌نفعان مختلف آندف وجود دارد. این امر باعث اجراء، پایش و گزارش‌دهی بهتر و کارآمدتر می‌گردد. جدول ذیل نمایی از شرایط ورودی داده‌ها در زمان تهیه این گزارش، به تفکیک حوزه‌های موضوعی و سطح برنامه‌ریزی ارائه می‌نماید.

کلیه شاخص‌ها		برون دادها		دستاوردها		حوزه‌های اولویت UNDAF
تعداد	شرایط موجود	تعداد	شرایط موجود	تعداد	شرایط موجود	
۴۲	٪۱۰۰	۳۷	٪۱۰۰	۵	٪۱۰۰	۱. کاهش فقر
۵۲	٪۹۲	۴۰	٪۸۹	۱۲	٪۱۰۰	۲. بهداشت
۴۷	٪۷۹	۳۵	٪۷۵	۱۲	٪۹۲	۳. توسعه پایدار زیست‌محیطی
۴۰	٪۹۸	۳۲	٪۹۷	۸	٪۱۰۰	۴. مدیریت بلایای طبیعی
۱۰۵	٪۰	۸۶	٪۰	۱۹	٪۰	۵. کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر
۱۸۱	٪۹۲	۱۴۴	٪۸۹	۳۷	٪۹۷	جمع جزء (به استثنای کنترل و پیشگیری از مصرف مواد مخدر)
۲۸۶	٪۵۸	۲۳۰	٪۵۶	۵۶	٪۶۴	جمع کل

۱. هر سه گزینه، پاسخی مشخص برای اهداف تحقیقات پایه بودند که در هر کدام از آنها سطح و جایگاه شاخص در ابتدای دوره آندف مشخص شد.

پیوست

تعاریف و اختصارات

تعاریف

برخی واژه‌ها به تناوب در این سند به کار رفته‌اند. به منظور شفافیت و انسجام، تعاریف این واژه‌ها در ذیل آمده‌اند. تعاریف برگرفته از کتاب راهنمای مدیریت نتیجه محور UNDG سال ۱۳۹۱ هستند.

نتایج

نتیجه به معنای تغییر در شرایط یا جایگاه حاصل از رابطه علت و معلول است. سه نوع تغییر وجود دارند - برون داد، دستاورد و تأثیر - که از مداخلات توسعه ای حاصل می‌گردند. تغییرات ممکن است هدف‌مند یا غیر هدف‌مند، مثبت یا منفی یا هردو باشند.

اهداف کلی

اهداف نتیجه نهایی مشخص مطلوب یا قابل انتظاری هستند که به صورت پیامد یا حداقل تا حدی به دلیل یک مداخله یا فعالیت رخ می‌دهند. اهداف بالا دستی هستند که منجر به ظرفیت‌سازی می‌شوند و هدف از مداخلات توسعه‌ای نیز ظرفیت‌سازی است.

فعالیت

فعالیت‌ها یا کارهای انجام شده که طی آنها درون دادها مانند بودجه، کمک‌های فنی و سایر منابع برای دستیابی به یک برون داد خاص به کار گرفته می‌شوند.

درون دادها

منابع مالی، انسانی، مضمونی، فناوری و اطلاعاتی که برای مداخلات توسعه‌ای به کار می‌روند.

شاخص عملکرد

شاخص عملکرد واحد سنجشی است که تعیین می‌نماید چه چیزی در مقابل کدام میزان یا بعد باید سنجیده شود اما برای آن جهت یا تغییر تعیین نمی‌کند. شاخص‌های عملکرد ابزاری کمی و کیفی برای سنجش یک برون داد

برون دادها

برون دادها تغییر در مهارت‌ها یا توانایی‌ها و ظرفیت افراد یا موسسات یا دسترسی به محصولات و خدمات جدیدی هستند که با تکمیل فعالیت‌ها در یک مداخله توسعه‌ای یک سازمان به دست می‌آیند. برون دادها با استفاده از منابع در اختیار در مدت زمان مشخص به دست می‌آیند.

دستاوردها

دستاوردها بیانگر تغییرات در ظرفیت‌های نهادی و رفتاری در شرایط توسعه هستند که حد فاصل بین تکمیل برون دادها و دستیابی به اهداف تحقق می‌یابند.

تأثیرات

تأثیر به معنای تغییر در زندگی آحاد مردم است. این تأثیر ممکن است شامل تغییر در دانش، مهارت، رفتار، بهداشت یا شرایط زندگی برای کودکان، بزرگسالان، خانواده‌ها یا جوامع باشد. این تأثیرات، اثرات مثبت یا منفی طولانی مدت هستند که به واسطه مداخلات توسعه‌ای، مستقیم یا غیر مستقیم، هدف‌مند یا غیره در گروه جمعیتی مشخص به وجود می‌آیند. این

چارچوب یا ماتریس نتایج

چارچوب یا ماتریس نحوه دستیابی به نتایج و روابط غیر رسمی و پیش فرض‌ها و ریسک‌های پایه آن را تبیین می‌کند. چارچوب نتایج بیانگر سطح تفکر راهبردی در یک سازمان، یک برنامه کشوری، یکی از عناصر یک برنامه کشوری یا یک پروژه است.

عملکرد

بیانگر فعالیت یک مداخله توسعه‌ای یا یک شریک اجرائی در سطح خاصی از معیارها/استانداردها/دستورالعمل‌ها یا دستیابی به نتایج مطابق با برنامه‌های تعیین شده است.

یا دستاورد هستند که هدف از آن سنجش عملکرد یک برنامه یا سرمایه است.

شرایط پایه

اطلاعات جمع‌آوری شده در ابتدای یک پروژه یا برنامه که با توجه به آن نوسانات احتمالی در یک پروژه یا برنامه سنجیده می‌شود.

هدف

بیانگر یک ارزش خاص است که در زمانی مشخص در آینده باید شاخص‌ها به این ارزش رسیده باشند. به عنوان مثال، نرخ کلی باسوادی تا سال ۲۰۱۰ در بین گروه‌های الف و ب به ۸۵ درصد برسد.

شرکای اجرائی

- وزارت آموزش و پرورش
- وزارت امور خارجه
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزارت جهاد کشاورزی
- سازمان زندان‌ها
- اداره کل امور زنان روستایی
- سازمان بهزیستی
- مرکز آمار ایران
- شهرداری تهران
- اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی
- مرکز کنترل بیماری‌های وزارت بهداشت
- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- سازمان حفاظت محیط زیست
- ستاد مبارزه با مواد مخدر
- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری
- وزارت کشور
- وزارت دادگستری
- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

اختصارات

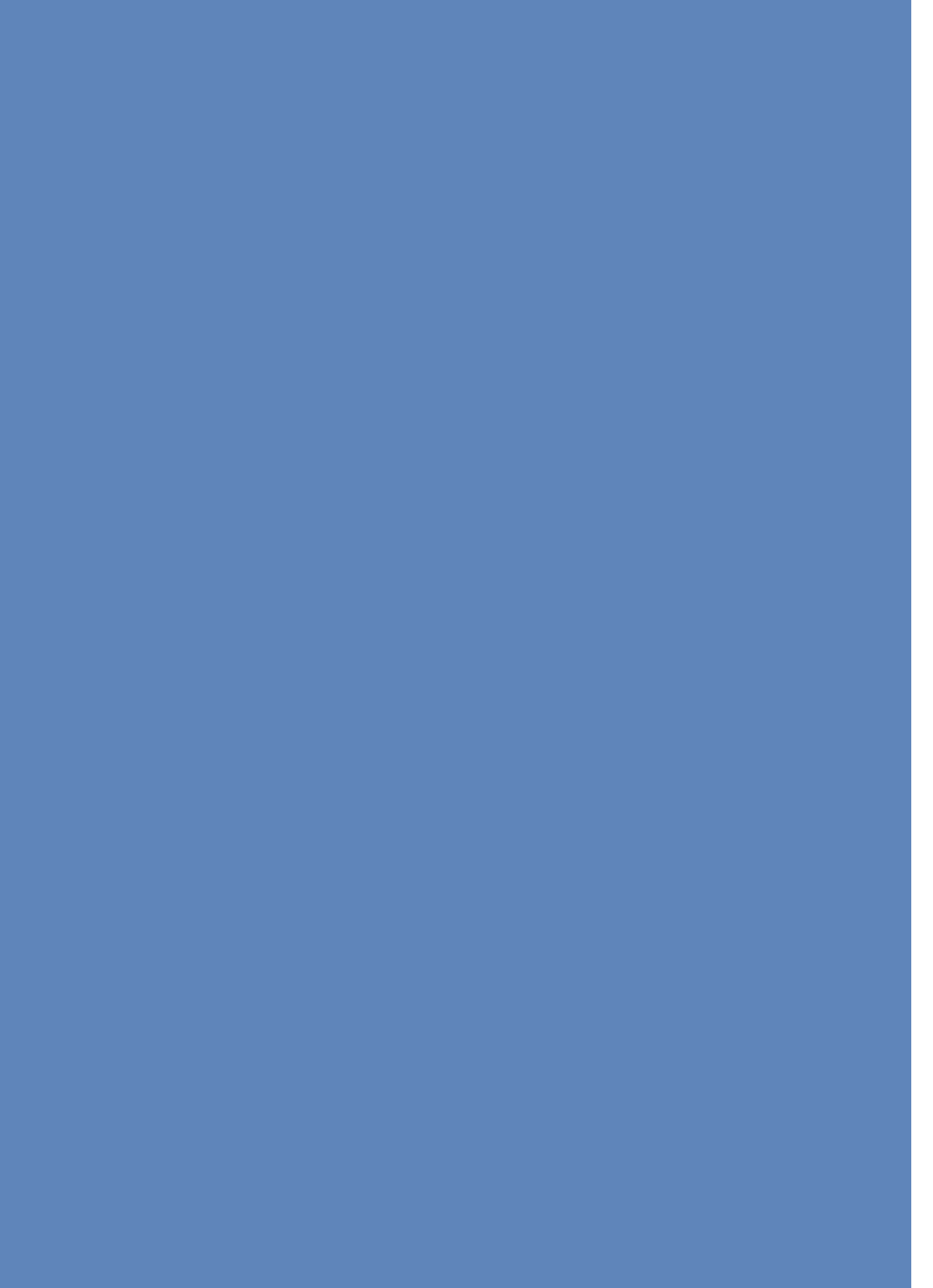
واکسیناسیون سروتیپ دو	bOPV
ذخایر بیوسفر	BR
مناطق حفاظت شده اجتماعی	CCA
مرکز کنترل بیماری‌های واگیر	CCDC
مرکز کنترل بیماری‌ها	CDC
کنوانسیون حقوق کودک	CRC
اداره محیط زیست	DoE
کاهش آسیب بلایا	DRM
مدیریت کاهش ریسک بحران	DRRM
توسعه اوایل دوران کودکی	EDC
اتاق بازرگانی، صناعی، معادن و کشاورزی استان اصفهان	ECCIMA
آموزش برای همه	EFA
مدیریت اطلاعات انرژی	EIA
سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد	FAO
همبستگی خانواده و مدرسه	FAST
سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری	FRWO
گزارش دهی جهانی در پیشرفت پاسخ‌گویی به ایدز	GARPR
تسهیلات جهانی محیط زیست	GEF
بنیاد جهانی	GF
گاز گلخانه‌ای	GHG
آژانس توسعه آلمان	GIZ
هیدروکلرو فلوراکربن	HCFC
شاخص توسعه انسانی	HDI
ویروس مختل کننده ایمنی بدن/نقص اکتسابی ایمنی	HIV/AIDS
طرح اصلاح نظام بهداشتی	HTP
زنان آسیب دیده آلوده به HIV	HVW
فناوری اطلاعات و ارتباطات	ICT
مصرف کنندگان تزریقی مواد مخدر	IDUs
سازمان مهاجرت ملل متحد	IOM
واکسن غیرفعال شده ی فلج اطفال	IPV
جمعیت هلال احمر ایران	IRCS
مقررات بین‌المللی بهداشت	IHR
مدیریت یکپارچه برنامه‌ریزی	IMP
تحلیل اطلاعات بازار کار	LMIA
وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی	MCLSW
اهداف توسعه هزاره	MDGs
شاخص فقر چند بعدی	MDPI
مقاومت چند دارویی	MDR
وزارت امور خارجه	MFA
برنامه اقدام خلاء بهداشت روانی	mhGAP
کشوری با درآمد متوسط	MIC
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	MoHME
تفاهم‌نامه	MoU
انتقال از مادر به کودک	MTCT
مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک	NBCRC
بیماری‌های غیر واگیر	NCDs
سازمان ملی مدیریت بحران	NDMO
برنامه توسعه ملی	NDP
سازمان‌های مردم نهاد	NGO
برنامه راهبرد ملی	NSP
پتانسیل تخریب ازون	ODP
عناصر تخلیص ازون	ODS

هزینه‌های مستقیم	OOP
واکسن خوراکی فلج اطفال	OPV
سازمان برنامه و بودجه کشور	PBO
مراقبت‌های اولیه بهداشتی	PHC
پیشگیری از انتقال بیماری از مادر به کودک	PMTCT
شورای مشورتی مدیریت منابع روستایی	PVRMC
کمیته آموزش با کیفیت	QEC
بهداشت باروری	RH
مدیریت نتیجه محور	RBM
مرکز آمار ایران	SCI
عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت	SDH
اهداف توسعه پایدار	SDGs
مدیریت پایدار زمن و جنگل‌ها	SLEF
روش‌های عملیاتی استاندارد	SOP
تعاملات مشارکتی پیمانکاری فرعی	SPX
عفونت‌های مقاربتی	STI
گروه فنی ترویج	TAG
سل	TB
بازبینی جامع سه سالانه سیاست‌ها	TCPR
سازمان کاهش و مدیریت بحران تهران	TDMMO
جرائم سازمان یافته فراملی	TOC
واکسن سه گانه خوراکی فلج اطفال	tOPV
دانشگاه علوم پزشکی	UMS
برنامه مشترک ایدز سازمان ملل متحد	UNAIDS
هیات یاری رسانی ملل متحد در افغانستان	UNAMA
هیات یاری رسانی ملل متحد در عراق	UNAMI
گروه کشوری سازمان ملل متحد	UNCT
چارچوب کمک‌های توسعه‌ای سازمان ملل متحد	UNDAF
گروه توسعه سازمان ملل متحد	UNDG
برنامه عمران سازمان ملل متحد	UNDP
بخش ایمنی و امنیت سازمان ملل متحد	UNDSS
گروه کاری پایش و ارزشیابی سازمان ملل متحد	UN-MET
سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی سازمان ملل متحد	UNESCO
کنوانسیون چارچوب تغییر اقلیم سازمان ملل متحد	UNFCCC
صندوق جمعیت سازمان ملل متحد	UNFPA
نشست ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد	UNGASS
کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان	UNHCR
برنامه اسکان بشر ملل متحد	UN-Habitat
مرکز اطلاعات ملل متحد	UNIC
صندوق کودکان سازمان ملل متحد	UNICEF
سازمان توسعه صنعتی ملل متحد	UNIDO
دفتر هماهنگی امور بشردوستانه ملل متحد	UNOCHA
دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد	UNODC
دانشگاه تهران	UT
زنان آسیب‌پذیر	VW
شورای روستا	VC
برنامه‌ریزی در سطح روستایی	VLP
برنامه جهانی غذا	WFP
سازمان بهداشت جهانی	WHO
برنامه‌ریزی در سطح آبخیز	WLP
تالاب‌های حفاظت شده	WPA

استفاده از مطالب این گزارش،
منوط به اجازه رسمی از
سازمان ملل متحد در جمهوری
اسلامی ایران است و خلاف آن
پیگرد قانونی دارد.

گرافیک: کورش جدی

Contact: United Nations Building
8 Shahrzad Blvd, Darrous,
Tehran, Iran
Tel: +9821 2286 0691-4
Fax: +9821 2286 9547
Website: www.un.org.ir

 Facebook: @IranUnitedNations
 Instagram: @UN_Iran
 Twitter: @UN_Iran